

List opatření	
Základní charakteristiky opatření	
ID opatření	CZE40500002
Název opatření v plánu povodí	Stanovení přírodních zdrojů podzemních vod pro útvary podzemních vod
Číslo opatření v kapitole plánu povodí	002
Podkapitola v kapitole V.1 NPP	5
Dílčí povodí	CZE
Typ opatření	Doplňkové
Podtyp opatření	
Typ listu opatření*	C
Vliv 1	Odběry nebo převody vody – veřejné vodovody
Vliv 2	Odběry nebo převody vody – zemědělství
Vliv 3	Odběry nebo převody vody – průmysl (bez chlazení)
Vliv 4	Odběry nebo převody vody – jiný účel
Vliv 5	Změny hladin nebo vydatnosti podzemních vod (např. těžba, bez vlivu odběrů)
Klíčový typ opatření 1	Výzkum, zdokonalení znalostní základny snižující nejistotu.
Klíčový typ opatření 2	
Klíčový typ opatření 3	
Klíčový typ opatření 4	
Klíčový typ opatření 5	
Jiný klíčový typ (specifikace)	
Ukazatel a stav vodního útvaru 1	Kvantitativní stav podzemních vod
Ukazatel a stav vodního útvaru 2	
Ukazatel a stav vodního útvaru 3	
Efekt na chráněnou oblast 1	
Efekt na chráněnou oblast 2	
Efekt na chráněnou oblast 3	
Parametry opatření	
Popis současného stavu	
Údaje o přírodních zdrojích podzemních vod jsou zásadními daty pro hodnocení kvantitativního stavu útvarů podzemních vod, ale jsou důležité i pro sestavení věrohodné vodohospodářské bilance podzemních vod v rámci jednotlivých hydrogeologických rajonů. V minulých letech probíhal pod vedením České geologické služby (ČGS) projekt Rebilance zásob podzemních vod (dále jen „Rebilance“), jehož cílem bylo doplnění a aktualizace údajů dosavadní hydrologické bilance a ověření aplikace výpočtových postupů přírodních zdrojů podzemních vod. Výsledkem byla příprava metodického a organizačního základu pro systémové a pravidelné přehodnocování přírodních zdrojů podzemních vod na celém území ČR v budoucích letech. Na tento výsledek navázal projekt PERUN, vedený ČHMÚ, v jehož rámci byla zpracována Metodika hodnocení hladin podzemních vod pro potřeby stanovení přírodních zdrojů podzemních vod v kvartérních hydrogeologických rajonech. Tato metodika umožnila spolehlivější hodnocení udržitelného užívání podzemních vod ve specifických kvartérních útvarech podzemních vod. Při hodnocení kvantitativního stavu (a obdobně ve výsledcích vodohospodářské bilance) je stále cca 20 útvarů podzemních vod, u nichž vychází nevyhovující stav, ale u většiny z nich není současné vyčíslení přírodních zdrojů dostatečně věrohodné. Vzhledem k tomu, že se většinou jedná o pánevní hluboké struktury, je možné, že by obdobně jako pro kvartérní útvary byl pro ně vhodnější jiný metodický přístup. To by mělo být řešeno od roku 2027 v novém projektu.	

Všechny nově vyvinuté postupy by měly být nejprve začleněny do podkladů pro vodohospodářskou bilanci množství podzemních vod, zpracovávaných ČHMÚ, a posléze do metodik hodnocení kvantitativního stavu útvarů podzemních vod.

Stejně tak by měla být upravena vyhláška č. 431/2001 Sb., o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavení a o údajích pro vodní bilanci a Metodický pokyn MZe pro sestavení vodohospodářské bilance oblasti povodí č.j.: 25 248/2002-6000 ze dne 28.8.2002.

Další problematickou částí hodnocení kvantitativního stavu je požadavek, aby dostupné (využitelné) zdroje podzemních vod vyjadřovaly dlouhodobé roční průměrné množství celkového doplňování útvarů podzemních vod, snížené o dlouhodobé průměrné roční množství odtoků nutných pro dosažení cílů ekologické kvality u souvisejících útvarů povrchových vod. Tuto definici současné přírodní zdroje nesplňují, využitelné zdroje byly definovány v Rebilanci jen pro část útvarů a zároveň byly stanoveny odlišně (většinou byly převzaty přírodní zdroje s vyšším zabezpečením nebo se vycházelo z povolených hodnot odběrů), proto je potřeba při stanovování přírodních zdrojů zohlednit požadavky na hydrologický režim přímo závislých útvarů povrchových vod (související vodní ekosystémy). Vzhledem k časové náročnosti zpracování těchto údajů je vhodné pro urychlení řešení u významných odběrů podzemních vod, které mohou způsobit negativní ovlivnění i povrchových vod a souvisejících vodních ekosystémů, stanovit pro tyto odběry minimální hladiny podzemních vod a jímací řády.

Návrh opatření

- 1) Revize postupů stanovení přírodních zdrojů pro vybrané problematické hydrogeologické rajony / útvary podzemních vod, u kterých vychází dlouhodobě nevyhovující kvantitativní stav nebo napjatá vodohospodářská bilance a zároveň v nich nejsou za normální hydrologické situace problémy s nedostatkem vody.
- 2) Zavedení potřebných postupů do hydrologické bilance (podkladu pro vodohospodářskou bilanci, zpracovávaném ČHMÚ).
- 3) Novelizace vyhlášky č. 431/2001 Sb., o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavení a o údajích pro vodní bilanci a Metodického pokynu MZe pro sestavení vodohospodářské bilance oblasti povodí č.j.: 25 248/2002-6000 ze dne 28.8.2002 ve smyslu upravených postupů.

Cyklus plánů, ve kterém bylo opatření navrženo	2
Nositel opatření	1) MŽP 2) MŽP 3) MZe, MŽP
Partnerská organizace	ČHMÚ, VÚV, ČGS, správci povodí
Náklady investiční [tis. Kč]	
Náklady provozní [tis. Kč/rok]	
Způsob financování	
Financování z fondů EU	
Možné překážky	
Předpokládané zahájení opatření [rok]	2027
Rok (období) předpokládané realizace opatření [rok]	2031
Předpokládaný rok zlepšení [rok]	

List opatření	
Základní charakteristiky opatření	
ID opatření	CZE40700001
Název opatření v plánu povodí	Zpřísnění požadavků na čištění komunálních odpadních vod
Číslo opatření v kapitole plánu povodí	001
Podkapitola v kapitole V.1 NPP	7
Dílčí povodí	CZE
Typ opatření	doplňkové
Podtyp opatření	-
Typ listu opatření*	C
Vliv 1	1.1
vliv 2	
vliv 3	
Klíčový typ opatření 1	Opatření k prevenci a omezení šíření znečišťujících látek z městských oblastí, dopravy a stavební infrastruktury do prostředí.
klíčový typ opatření 2	
klíčový typ opatření 3	
Jiný klíčový typ (specifikace)	
Ukazatel a stav vodního útvaru 1	všeobecné fyzikálně chemické složky: živinové podmínky – fosfor
Ukazatel a stav vodního útvaru 2	všeobecné fyzikálně chemické složky: živinové podmínky – dusík
Ukazatel a stav vodního útvaru 3	všeobecné fyzikálně chemické složky: živinové podmínky – kyslíkové poměry
Ukazatel a stav vodního útvaru 4	
Ukazatel a stav vodního útvaru 5	
Efekt na chráněnou oblast 1	Oblast citlivá na živiny (celá ČR)
Efekt na chráněnou oblast 2	
Efekt na chráněnou oblast 3	
Parametry opatření	
Popis současného stavu	
Dostupnost fosforu v povrchových vodách určuje úroveň eutrofizace, která vede k masivnímu rozvoji sinic a řas. Aktuální analýzy ukazují, že zatímco velké aglomerace již terciární stupeň čištění mají, významný vnos fosforu do vodních toků pochází z menších ČOV, zejména v kategorii do 2 000 EO (ekvivalentních obyvatel). Základní problém vymahatelnosti přísnějších limitů spočívá v interpretaci § 38 odst. 11 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Toto ustanovení sice dává vodoprávním úřadům (VPÚ) pravomoc stanovit limity přísnější, než jsou emisní standardy, ale zároveň stanovuje, že tyto limity nesmí být přísnější než hodnoty dosažitelné s využitím nejlepších dostupných technik (BAT). V praxi dochází k výkladovému nesouladu: Příloha č. 7 nařízení vlády č. 401/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, definuje BAT pro čištění komunálních vod velmi nepružně. Pro kategorie pod 2 000 EO v současnosti nenařizuje žádný závazný emisní standard pro celkový fosfor. Kombinovaný přístup, definovaný v NV č. 401/2015 Sb., umožňuje stanovovat limity s ohledem na dosažení cílů environmentální kvality v recipientu (imisní standardy), nikoliv pouze na základě schopnosti technologie (emisní standardy). VÚ se však často obávají limity přísnější než BAT nařizovat z důvodu hrozby právních sporů s obcemi či provozovateli, kteří argumentují právě ustanovením o „nepřekročitelnosti“ technologického	

stropu BAT definovaného v příloze č. 7. Znečišťovatelé se naproti tomu obávají přísnějších limitů než BAT, neboť při jejich překročení se dopouštějí přestupku.

Současné investice do odkanalizování obcí v kategorii do 1 000 EO se pohybují ve vyšších desítkách milionů Kč. Moderní technologie srážení fosforu (např. automatické dávkovací stanice na bázi solí železa) jsou v tomto kontextu relativně levné, ani provozní náklady na srážení fosforu nelze spojovat s radikálním zvýšením ceny stočného (v této kategorii se pohybují roční náklady v řádu desítek tisíc Kč). Absence limitů pro celkový fosfor u menších zdrojů znamená, že budujeme drahou infrastrukturu, ale plně nevyužíváme její potenciál k ochraně vod.

Důležitým bodem v této problematice je rozsudek Nejvyššího správního soudu (NSS) 22 As 23/2025-55, který zamítl kasační stížnost obce Čestice (žalobce) proti rozsudku Krajského soudu Jihočeského kraje, který potvrdil rozhodnutí vodoprávního úřadu. Ten obci nařídil v povolení k vypouštění přísnější limity s odvoláním na cíle stanovené v Plánu povodí. Na základě tohoto rozsudku je tedy možné, aby vodoprávní úřad při stanovení emisních limitů postupem podle § 38 odst. 11 vodního zákona nebyl omezen hodnotami stanovenými přílohou č. 7 nařízení o vodách pro technologie v tom smyslu, že by nemohl stanovit emisní limity přísněji než tato příloha.

Současné nastavení dotačních mechanismů a legislativy vytváří ekonomický tlak na minimalizaci investičních nákladů. V kategorii ČOV do 2 000 EO, kde nejsou stanoveny závazné emisní standardy pro fosfor, projektanti často volí technologicky nejjednodušší řešení, aby zajistili ekonomickou průchodnost projektu v dotačním hodnocení. Absence explicitní vazby mezi dotační podporou a plněním emisních standardů v recipientu tak může vést k situacím, kdy nově budovaná infrastruktura nevyužívá dostupný potenciál pro odstraňování fosforu, přestože by to bylo z hlediska stavu vodního útvaru žádoucí.

S postupující klimatickou změnou se snižuje vodnost vodních toků, zejména během teplého období roku, což s sebou nese i snížené ředící poměry znečištění a zvýšené dopady na ekologický stav či potenciál daných vodních útvarů. Tato skutečnost dokládá potřebu přehodnocení/zpřísnění emisních standardů pro bodové zdroje znečištění.

Sjednocení ukazatelů dusíku

Pro zajištění konzistence a porovnatelnosti dat v rámci EU je důležité v českých předpisech nahradit ukazatel anorganického dusíku ukazatelem **celkový dusík**. Tento přechod zajistí plnou kompatibilitu s reportingem podle revidované směrnice UWWTD. Celkový dusík jako parametr lépe reflektuje skutečnou bilanci živin vypouštěných do recipientu, neboť zahrnuje i organicky vázaný dusík, který se v procesu eutrofizace rovněž uplatňuje a jehož zanedbávání může vést k podhodnocení rizik v citlivých oblastech.

Právní předpisy a koncepce

- **Zákon č. 254/2001 Sb. (vodní zákon):** Klíčový § 38 odst. 11 (stanovování přísnějších limitů) a § 24 (plány povodí jako podklad pro rozhodování).
- **Nařízení vlády č. 401/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů (včetně novely č. 445/2021 Sb.):**
 - Novela NV č. 445/2021 Sb. zavedla zpřísnění v oblasti monitoringu a upravila hodnoty pro cíle environmentální kvality (emisní standardy).
- Potvrzuje princip **kombinovaného přístupu**, kdy limit v povolení musí zajistit, aby nebyl v recipientu překročen emisní standard.
 - Tabulka 1a (nově) uvádí, že neexistence konkrétního emisního standardu nevylučuje možnost stanovení emisního limitu pro daný ukazatel při postupu podle § 5 odst. 2 a 3. Jenomže § 5 jej nadále limituje dosažitelností pomocí BAT. Jelikož Příloha č. 7 pro malé ČOV fosfor nedefinuje, zůstává vymahatelnost limitu bez jasného metodického krytí problematická
- **Revidovaná směrnice (EU) 2024/3019 o čištění městských odpadních vod (UWWTD)** přináší některé změny: Rozšiřuje působnost na aglomerace od **1000 EO** (dříve 2000 EO), které musí mít do roku 2035 zajištěno sekundární čištění.
 - Nutnost odstraňování fosforu: Podle článku XVIII a přílohy I se terciární čištění (fosfor a dusík) stává povinným pro všechny čistírny nad 150 000 EO a ve vybraných aglomeracích produkujících znečištění 10 000 EO a vyšší v oblastech citlivých na živiny.

- Ačkoli UWWTD explicitně nenařizuje odstraňování fosforu pro aglomerace produkující znečištění pod 1 000 EO plošně, článek XVIII zdůrazňuje povinnost členských států zajistit takový stupeň čištění, aby nebylo ohroženo plnění cílů Rámcové směrnice o vodách (RSV). I proto je vhodné využít implementace UWWTD k vyjasnění právních předpisů podle kterých VÚ vydávají povolení směrem k lepší vymahatelnosti opatření k dosažení cílů přijatých podle RSV.

Návrh opatření

- 1) **Přípravit novelu vodního zákona a nařízení vlády č. 401/2015 Sb.** ve vazbě na transpozici UWWTD.
- 2) **Metodická podpora pro vodoprávní úřady a další dotčené organizace a instituce**
Metodická podpora pro vodoprávní úřady a další dotčené organizace a instituce zabývající se jakostí povrchových a podzemních vod, jak pracovat s plány povodí a listy opatření při vydávání povolení k vypouštění OV a dalších stanovisek, vyjádření a rozhodnutí k vypouštění OV.
- 3) **Zajistit úpravu podmínek dotačních titulů** (zejména OPŽP) tak, aby byla plně uznatelná a prioritizovaná instalace technologií pro odstraňování fosforu i u malých zdrojů znečištění (aglomerace pod 2 000 EO), pokud je tato potřeba odůvodněna dosažením cílů dobrého stavu vod v daném povodí.

Zajistit zvýšenou podporu ze strany státu pro obce nacházející se v chráněných územích (CHÚ) a v povodích vodárenských nádrží, zejména ve vztahu k plnění přísnějších požadavků na čištění odpadních vod.
- 4) **Revize oblastí citlivých na živiny:** Provést komplexní revizi vymezení citlivých oblastí (resp. oblastí ohrožených eutrofizací podle nové UWWTD). Tato revize musí zohledňovat výsledky hodnocení stavu vodních útvarů a podrobné analýzy významných vlivů v aktuálních plánech povodí.
- 5) **Zajištění zdroje dat pro reporting podle UWWTD** v ukazateli celkový dusík pro jednotnost a porovnatelnost datových zdrojů. Konkrétně jde o formulář F_VOD_VYP.
- 6) **Edukace nutnosti čištění odpadních vod.** Kampaň, která vysvětlí lidem, proč je nutné čistit odpadní vody a oddělovat je od vod srážkových.

Cyklus plánů, ve kterém bylo opatření navrženo	3
Nositel opatření	1) MŽP 2) MŽP 3) MŽP 4) MŽP 5) MŽP 6) MŽP
Partnerská organizace	1) MZe 2) MZe 3) SFŽP 4) MZe, SPP, provozovatelé VaK 5) MZe 6) MZe
Náklady investiční [tis. Kč]	
Náklady provozní [tis. Kč/rok]	
Způsob financování	
Financování z fondů EU	
Možné překážky	
Předpokládané zahájení opatření [rok]	2027

Rok (období) předpokládané realizace opatření [rok]	2030
Předpokládaný rok zlepšení [rok]	2033

List opatření	
Základní charakteristiky opatření	
ID opatření	CZE40700002
Název opatření v plánu povodí	Problematika kanalizačních řádů a napojení průmyslových odpadních vod na veřejnou kanalizaci
Číslo opatření v kapitole plánu povodí	002
Podkapitola v kapitole V.1 NPP	7
Dílčí povodí	CZE
Typ opatření	doplňkové
Podtyp opatření	-
Typ listu opatření*	C
Vliv 1	vypouštění průmyslových odpadních vod evidované v IRZ
Vliv 2	vypouštění průmyslových odpadních vod neevidované v IRZ
Vliv 3	
Klíčový typ opatření 1	Opatření za účelem postupného ukončení emisí, vypouštění a úniků prioritních nebezpečných látek nebo snížení emisí, vypouštění a úniků prioritních látek.
Klíčový typ opatření 2	Opatření týkající se výše poplatků v oblasti vody pro účely zajištění návratnosti nákladů na vodohospodářské služby z průmyslu.
Klíčový typ opatření 3	
Jiný klíčový typ (specifikace)	Opatření za účelem zabránění vstupu znečištění z průmyslu do povrchových vod skrze veřejnou kanalizaci
Ukazatel a stav vodního útvaru 1	prioritní látky – chemický stav povrchových vod
Ukazatel a stav vodního útvaru 2	specifické znečišťující látky – ekologický stav/potenciál povrchových vod
Ukazatel a stav vodního útvaru 3	
Ukazatel a stav vodního útvaru 4	
Ukazatel a stav vodního útvaru 5	
Efekt na chráněnou oblast 1	
Efekt na chráněnou oblast 2	
Efekt na chráněnou oblast 3	
Parametry opatření	
Popis současného stavu	
Původ látek monitorovaných v rámci hodnocení stavu (dále HS) vodních útvarů (zejména prioritní a prioritní nebezpečné látky – těžké kovy a syntetické látky, a specifické znečišťující látky) je ve většině případů obtížně identifikovatelný. U řady látek není možné jednoznačně určit dominantní zdroj a jejich výskyt ve vodním prostředí je výsledkem kombinace bodových a difúzních vstupů. V případě průmyslových podniků, které provozují vlastní čistírnu odpadních vod (ČOV) a vypouštějí přečištěné odpadní vody přímo do povrchových vod, je množství vypouštěných látek regulováno povolením k nakládání s vodami vydávaným vodoprávním úřadem. Tato povolení by měla umožňovat jednoznačně identifikovat potenciální zdroje znečištění. Není však zajištěno, že limity stanovené v Příloze č. 1 písm. B nařízení vlády č. 401/2015 Sb., pokrývají veškeré ukazatele relevantní pro HS daného vodního útvaru, ani že jsou dostatečné pro dosažení environmentálních cílů podle rámcové směrnice o vodách. Významná část průmyslových podniků je napojena na veřejnou kanalizaci zakončenou komunální mechanicko-biologickou ČOV. Tyto technologie nejsou koncipovány pro účinné odstraňování širokého spektra látek obsažených v přítékající odpadní vodě. Na výstupu z komunálních ČOV nejsou pro většinu těchto látek stanoveny žádné emisní limity, a proto nejsou systematicky monitorovány. Navíc v kanalizaci	

a na ČOV dochází k výraznému naředění průmyslových odpadních vod přítokem ostatních odpadních vod, což komplikuje detekci látek s nízkými koncentracemi vzhledem k mezím detekce analytických metod.

Vypouštění průmyslových odpadních vod do kanalizace upravuje § 16 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů.

Nejvyšší přípustnou míru znečištění odpadních vod vypouštěných do kanalizace, včetně dalších podmínek pro vypouštění odpadních vod do kanalizace a způsobu kontroly míry jejich znečištění, míst odběrů vzorků, typ vzorků, četnosti odběrů atp., stanoví vodoprávní úřad v povolení dle § 16 vodního zákona na základě požadavků schváleného kanalizačního řádu.

Kanalizační řád schvaluje rozhodnutím vodoprávní úřad. Náležitosti kanalizačního řádu a rozsah ukazatelů stanovuje prováděcí vyhláška k zákonu o vodovodech a kanalizacích č. 428/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Odpadní vody s obsahem zvláště nebezpečných závadných látek (dále ZNZL), uvedených v Příloze č. 1, části C a prioritních nebezpečných látek uvedených v Příloze č. 6 nařízení vlády č. 401/2015 Sb., mohou být do kanalizace vypouštěny tedy pouze na základě povolení krajského úřadu dle § 16 vodního zákona. Povolení obsahuje seznam ZNZL a prioritních nebezpečných látek a jejich limity ve vypouštěných odpadních vodách.

Pro látky uvedené v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 166/2006 platí navíc ohlašovací povinnost podle zákona č. 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Seznam látek a prahové hodnoty ohlašované podle zákona č. 25/2008 Sb., udává nařízení vlády č. 145/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Prahové hodnoty se vztahují na celkové množství vypouštěné látky bez ohledu na její koncentraci. Ohlašovací povinnost se vztahuje na provozovny vykonávající alespoň jednu z vybraných činností; ohlašuje se však za celou provozovnu.

Údaje o množství vypouštěných nebezpečných závadných látek (NZL) do povrchových vod, včetně rozhodnutí podle zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezení znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), ve znění pozdějších předpisů, jsou dostupné zejména z hlášení podle § 38 odst. 6 vodního zákona, v omezené míře i z hlášení podle § 22 vodního zákona a zákona č. 25/2008 Sb., a z hlášení o poplatcích za vypouštění odpadních vod dle § 89o vodního zákona. Všechna hlášení jsou podávána prostřednictvím informačního systému ISPOP. Nově zavedený Centrální registr životního prostředí (CRŽP) a systém ISPOP2 (od roku 2022) mají zajistit jednotné zpracování, validaci a prezentaci ohlašovaných údajů. Systém je v současnosti ve fázi postupného dokončování a integrace s dalšími informačními systémy.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/3019 ze dne 27. listopadu 2024 o čištění městských odpadních vod zásadně rozšiřuje povinné monitorované ukazatele o vybrané mikropolutanty, včetně reziduí léčiv, kosmetických látek, PFAS a mikroplastů. Směrnice rovněž zavádí povinnost cílených odběrů v rizikových aglomeracích a požaduje, aby kanalizační řády a povolení k nakládání s vodami byly aktualizovány tak, aby umožňovaly identifikaci zdrojů mikropolutantů a agregaci dat pro účely reportingu.

Specifickou problematiku představují odpadní vody ze zdravotnických a veterinárních zařízení, jejichž složení není v současné době dostatečně popsáno a pro které nejsou stanoveny specifické limity ani rozsah monitorovaných ukazatelů. Tyto vody mohou obsahovat významné koncentrace léčiv, dezinfekčních látek, cytostatik a dalších mikropolutantů běžně se vyskytujících v komunálních odpadních vodách. U některých látek (např. bisfenol A) je navíc nutné rozlišit jejich původ mezi průmyslovými zdroji, domácnostmi a difúzními vstupy.

Probíhá transpozice změnové směrnice EU 2026/805, která mj. významně rozšiřuje seznam emisí, vypouštění a úniků všech prioritních a znečišťujících látek pro povodí s účinností od roku 2027.

Návrh opatření

- 1) Změna nařízení vlády č. 401/2015 Sb. – Stanovit reálně dosažitelné emisní limity pro průmyslové odpadní vody se samostatným vypouštěním s přihlédnutím k nejlepším dostupným technikám v oblasti

zneškodňování průmyslových odpadních vod, obdobně jako je tomu již nyní u zařízení podle zákona o integrované prevenci, které mají vydány na evropské úrovni tzv. závěry o nejlepších dostupných technikách.

- 2) V návaznosti na vydání aktualizovaného seznamu látek ohlašovaných v návaznosti na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1244 ze dne 24. 4. 2024 o ohlašování environmentálních údajů z průmyslových zařízení, o zřízení portálu průmyslových emisí a o zrušení nařízení (ES) č. 166/2006 (IEPR) provést analýzu seznamu látek a k úpravě prahových hodnot ohlašování podle nařízení vlády č. 145/2008 Sb., kterým se stanoví seznam znečišťujících látek a prahových hodnot a údaje požadované pro ohlašování do integrovaného registru znečišťování životního prostředí, ve znění pozdějších předpisů, s provázáním na ohlašovací režim podle zákona č. 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- 3) Identifikovat látky a specifické druhy výroby, které nejsou podchyceny ve stávajících tabulkách 2 a 3 Přílohy 1 nařízení vlády č. 401/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a jež způsobují nedosažení dobrého stavu vod a navrhnout pro ně příslušná opatření.
- 4) Propojit ohlašování v oblasti IRZ a odpadních vod tak, aby byly společně využívány shodné identifikační a provozní údaje (zejména místa vypouštění odpadních vod), odstraněno duplicitní vykazování a zajištěna interoperabilita systémů ISPOP2 a CRŽP (snížení administrativní zátěže ohlašovatelů). Přínosem bude vyšší komfort pro ohlašovatele a snížení jejich administrativní zátěže. Netýká se to jen problematiky samotných látek a jejich ohlašovaného množství, ale i ostatních shromažďovaných údajů, jako je např. identifikace místa vypouštění odpadních vod, v jejichž rámci dochází k přenosu látek sledovaných v IRZ do recipientu.

Cyklus plánů, ve kterém bylo opatření navrženo	3
Nositel opatření	MŽP
Partnerská organizace	MZe, MPO, MMR, AOPK, s.p. Povodí
Náklady investiční [tis. Kč]	
Náklady provozní [tis. Kč/rok]	
Způsob financování	
Financování z fondů EU	
Možné překážky	
Předpokládané zahájení opatření [rok]	2027
Rok (období) předpokládané realizace opatření [rok]	2030
Předpokládaný rok zlepšení [rok]	2033

List opatření	
Základní charakteristiky opatření	
ID opatření	CZE40700003
Název opatření v plánu povodí	Provázání koncepcí a datových základů
Číslo opatření v kapitole plánu povodí	003
Podkapitola v kapitole V.1 NPP	7
Dílčí povodí	CZE
Typ opatření	doplňkové
Podtyp opatření	-
Typ listu opatření*	C
Vliv 1	Vypouštění komunálních odpadních vod, odlehčovací komory, průmyslová vypouštění
Vliv 2	Odtok z urbanizovaných území
Vliv 3	Veřejné vodovody
Klíčový typ opatření 1	Opatření k prevenci a omezení šíření znečišťujících látek z městských oblastí, dopravy a stavební infrastruktury do prostředí.
Klíčový typ opatření 2	Efektivnost využívání vody, technická opatření pro zavlažování, průmysl, energetiku a domácnosti.
Klíčový typ opatření 3	
Jiný klíčový typ (specifikace)	
Ukazatel a stav vodního útvaru 1	sloučeniny dusíku
Ukazatel a stav vodního útvaru 2	formy fosforu
Ukazatel a stav vodního útvaru 3	
Ukazatel a stav vodního útvaru 4	
Ukazatel a stav vodního útvaru 5	
Efekt na chráněnou oblast 1	Oblast citlivá na živiny (celá ČR)
Efekt na chráněnou oblast 2	Odběr vody pro lidskou spotřebu
Efekt na chráněnou oblast 3	
Parametry opatření	
Popis současného stavu	
Podle § 4 zákona č. 274/2001 Sb. o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZoVaK“), zajišťuje kraj zpracování „plánu rozvoje vodovodů a kanalizací“ (dále jen „PRVK“) pro své území. PRVK kraj také následně schvaluje a průběžně aktualizuje (četnost si řídí sám kraj). Při zpracování aktualizací PRVK se vychází z návrhů změn, které předkládají obce. Podle § 4 odst. 3 se má při zpracování návrhu a aktualizací PRVK vycházet mimo jiné z národních plánů povodí (dále jen „NPP“). Podle § 4 odst. 6 má být PRVK podkladem pro zpracování plánu dílčího povodí (dále jen „PDP“). PDP pořizují správci povodí ve spolupráci s krajskými úřady a ústředními vodoprávními úřady jednou za 6 let. Jelikož PRVK řeší koncepci technické infrastruktury a PDP zase požadavky na infrastrukturu tak, aby byla zajištěna ochrana povrchových a podzemních vod, je třeba oba tyto dokumenty mezi sebou lépe provázat. Koncepce PRVK tak musí být provedena a schválena tak, aby nebyla v rozporu s cíli ochrany vod a neměla za následek možné zhoršení stavu vodních útvarů. Obce jsou často ovlivněny změnou komunální politiky, dotačními tituly, vztahy s okolními obcemi a nabídkami firem, tudíž se jejich koncepce mění často. Při podávání žádostí obcí o změnu nejsou většinou dodrženy všechny stávající legislativní požadavky a někdy se jedná jen o názor obce bez podrobnějšího odborného posouzení. Původní celorepublikové koncepční a technicko-ekonomické řešení se tak během let začalo vytrácet, jelikož obce často namísto společných provozně výhodných a spolehlivějších řešení vyžadují svá	

vlastní individuální. K této volbě přistupují často i kvůli předpokládané nižší pořizovací ceně a následně nižší ceně vodného či stočného a v některých případech se i odpojují od nadobecních systémů.

Vzhledem k tomu, že realizace výstavby vodovodů a kanalizací je závislá na dotačních titulech, je důležité je nastavit tak, aby byly vždy preferovány návrhy systémové, jejichž provoz dokáže splnit náročné požadavky a mnohem lépe přispívá k ochraně povrchových a podzemních vod. Změna ze systémového odkanalizování na zcela individuální řešení může být podporována pouze v ojedinělých zdůvodněných případech.

Stávající způsob zpracování celkových a dílčích aktualizací PRVK je na krajích velmi rozdílný. Často největším problémem je zjistit aktuální stav technické infrastruktury, zejména jejího zákresu a bilančních údajů. Spoléhá se přitom na podklady z územně analytických podkladů (ÚAP) a podklady od vlastníků a provozovatelů. Aktuální data o inženýrských sítích je také možné získat z digitální technické mapy. Tento způsob ovšem selhává, jelikož ÚAP jsou napříč ORP ve velmi rozdílném stavu a značně záleží, kdo a jak o ně pečuje a jaké do nich dostává podklady. Pořídít všechny kolaudační rozhodnutí a zejména dokumentaci skutečného provedení je prakticky nemožné. Ne všichni vlastníci a provozovatelé chtějí zákresy poskytnout. Podobné je to i s bilančními údaji a kapacitami objektů. Zde se jeví jako nejlepší využít stávající majetkovou a provozní evidenci (MPE).

Tyto zdroje lze vzájemně provázat pomocí identifikátorů. Už nyní tomu tak částečně je, nicméně bez zpětné kontroly a bez možnosti vzniku databázové vazby 1:N. Provázání těchto dat je velmi důležité pro zjednodušení mnoha úloh ať pro procesy plánování v oblasti vod či aktualizaci PRVK nebo srážkoodtokové modely a generely odvodnění. Například znalost počtu obyvatel připojených v současnosti na kanalizaci a ČOV na úrovni části obce je stěžejní při posuzování významnosti vlivu a návrhu opatření. PRVK (databázová i mapová část současného stavu) by mohla být po propojení s MPE aktualizována každý rok automaticky.

Návrh opatření

- 1) Apelovat na povinnost aktualizovat v rámci dílčích změn PRVK i aktuální stav systémů zásobování pitnou vodou a odvádění a čištění odpadních vod.
- 2) Zajistit provázání stávajících datových základů MPE, PRVK, odběrů a vypouštění (povolení k nakládání s vodami i hlášení). Databáze musí mít automatickou kontrolu ukládaných záznamů (kontrola správnosti vyplněných údajů).

Cyklus plánů, ve kterém bylo opatření navrženo	3
Nositel opatření	1) MZe 2) MZe
Partnerská organizace	1) 2) MŽP
Náklady investiční [tis. Kč]	
Náklady provozní [tis. Kč/rok]	
Způsob financování	
Financování z fondů EU	
Možné překážky	
Předpokládané zahájení opatření [rok]	2027
Rok (období) předpokládané realizace opatření [rok]	2030
Předpokládaný rok zlepšení [rok]	2030

List opatření	
Základní charakteristiky opatření	
ID opatření	CZE40700004
Název opatření v plánu povodí	Domovní čistírny odpadních vod
Číslo opatření v kapitole plánu povodí	004
Podkapitola v kapitole V.1 NPP	7
Dílčí povodí	CZE
Typ opatření	doplňkové
Podtyp opatření	-
Typ listu opatření*	C
Vliv 1	Vypouštění komunálních odpadních vod (z komunálních ČOV nebo přímé vypouštění) do 500 EO
Vliv 2	
Vliv 3	
Klíčový typ opatření 1	Opatření k prevenci a omezení šíření znečišťujících látek z městských oblastí, dopravy a stavební infrastruktury do prostředí.
Klíčový typ opatření 2	
Klíčový typ opatření 3	
Jiný klíčový typ (specifikace)	
Ukazatel a stav vodního útvaru 1	všeobecné fyzikálně chemické složky: živinové podmínky – dusík, ekologický stav/potenciál
Ukazatel a stav vodního útvaru 2	všeobecné fyzikálně chemické složky: živinové podmínky – fosfor, ekologický stav/potenciál
Ukazatel a stav vodního útvaru 3	
Ukazatel a stav vodního útvaru 4	
Ukazatel a stav vodního útvaru 5	
Efekt na chráněnou oblast 1	Oblast citlivá na živiny (celá ČR)
Efekt na chráněnou oblast 2	
Efekt na chráněnou oblast 3	
Parametry opatření	
Popis současného stavu	
Domovní čistírny odpadních vod (dále jen „DČOV“) jsou zařízení primárně určená jako možné řešení v odlehlých lokalitách s roztroušenou zástavbou, kde je vybudování centrálního systému kanalizace technicky neproveditelné nebo ekonomicky neúnosné. DČOV nesmí být chápány jako standardní alternativa ke centrálnímu čištění městských odpadních vod, ale jako specifický nástroj pro specifické podmínky. Provozní náročnost a údržba DČOV nejsou bezobslužná zařízení; jejich správná funkce je podmíněna vysokými nároky na odbornou obsluhu a údržbu, aby zařízení fungovalo v souladu se standardy výrobce je nutné provádět zejména: – Kontrola nátokového objektu a odstraňování tuhých látek – bez pravidelného provádění hrozí riziko naprostého ucpání přítoku do technologie DČOV – Kontrola aerace – často se stává, že dochází k nerovnoměrné aeraci, nejčastěji z důvodu uvolnění nebo poškození aeračních elementů. Bez řádné aerace neběží čistící proces optimálně, v některých případech neběží vůbec.	

- Kontrola činnosti mamutek (čerpání vratného kalu, čerpání přebytečného kalu) – může dojít k netěsnostem mamutek, což má za následek příliš malé čerpání vratného kalu, příp. jeho naprosté zastavení. Pak je DČOV kompletně vyřazena z provozu.
- Hospodaření s kalem: každá řádně provozovaná DČOV produkuje přebytečný kal – odstranění znečištění se transformuje do aktivovaného kalu a ten je třeba pravidelně odčerpávat (tím se drží koncentrace aktivovaného kalu na konstantní hodnotě). Pokud se tak neděje, kal (= znečištění) odchází do recipientu. Přebytečný kal je třeba odvézt k dalšímu zpracování (např. v komunální ČOV).
- Kontrola chodu dmyhadla, v případě jeho poruchy urychlenou náhradu (do 48 hodin).
- Kontrola technologie po delší odstávce nátoku (dovolená připojených obyvatel) nebo naopak po vysokém zatížení (např. vánoční provoz, sezonní provoz při rekreačním využití objektu apod.). To například znamená potřebu úpravy četnosti spínání dmyhadla nebo nutnost nového zaočkování aktivovaným kalem.
- Servis technologie, pravidelnou kontrolu činnosti DČOV z důvodu možné nekázně.
- Vedení provozního deníku a pravidelný odběr vzorků.

Rozhodování o infrastruktuře

Dřívější pravidla posuzovala oprávněnost decentrálního řešení málo kriticky a často upřednostňovala decentrální řešení bez objektivního posouzení zejména provozních nákladů. V současnosti je tato otázka řešena Metodickým pokynem MZe a MŽP pro posouzení vhodnosti různých způsobů akumulace, odvádění a čištění odpadních vod pro lokality menší než 1 000 EO (září 2025, dále jen „Metodický pokyn MZe a MŽP“).¹ Tento pokyn nastavuje objektivní rámec pro srovnání variant a snižuje riziko nadužívání individuálních systémů tam, kde je možné centrální řešení.

Terminologické a koncepční problémy

V českém právním řádu pojem „soustava DČOV“ neexistuje. Nicméně v praxi se tento termín užívá pro soubory individuálních zařízení v rámci jedné lokality. Metodický pokyn pracuje s termínem decentralizované nakládání, který označuje společné čištění pro skupiny nemovitostí, na rozdíl od čistě individuálního nakládání pro jednotlivé domy.

Vliv na cíle RSV je problematický, protože u rozptýlených malých zdrojů nelze efektivně aplikovat kombinovaný přístup emise/imise. Enormní množství těchto zdrojů zatěžuje státní správu; kontrolní pravomoc mají místně příslušné vodoprávní úřady (§ 110) a Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP; § 112). Přitom platí, že ČIŽP provádí kontroly jen u zařízení provozovaných právnickou osobou.

Právní předpisy a koncepce

- **Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů:**
V minulosti byla značná část DČOV povolována v režimu ohlášení podle § 15a vodního zákona. Takto povolená zařízení podléhají revizi osobou odborně způsobilou (OZO) jednou za dva roky. Odběry vzorků nejsou nařízené. Tento proces již není pro nově budovaná zařízení přípustný.

Nový standard povolování: Nové DČOV musí procházet standardním vodoprávním řízením o povolení k nakládání s vodami podle § 8 vodního zákona. Tento přísnější proces vyžaduje pravidelný odběr vzorků akreditovanou laboratoří (obvykle 2x ročně) a předávání výsledků analýz vodoprávnímu úřadu a kontrola a přijímání nápravných opatření v problematických případech. Povolení se vydává na omezenou dobu (maximálně 10 let).
- **Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/3019 o čištění městských odpadních vod (UWWTD):**

¹ <https://mze.gov.cz/public/portal/mze/voda/legislativa/metodicke-pokyny/zakon-vodovody-kanalizace/metodicky-pokyn-pro-posouzeni-vhodnosti-ruznych-zpusobu-odvadeni-a-cistení-odpadnich-vod-pro-lokality-mensi-nez-1-000-ekvivalentnich-obyvatel>

Revidovaná směrnice o čištění městských odpadních vod vstupuje do povolování a provozu individuálních systémů (IAS) v několika bodech. Požaduje takzvanou stejnou úroveň ochrany, zmiňuje oprávněnost individuálních systémů a požaduje zřízení povinných registrů.

Stejná úroveň ochrany (čl. 4 odst. 2): Směrnice striktně vyžaduje, aby individuální systémy dosahovaly stejného stupně ochrany životního prostředí a lidského zdraví jako sekundární a terciární čištění v centrálních systémech.

Technická proveditelnost a náklady (čl. 4 odst. 1): IAS lze použít pouze v případech, kdy vybudování stokové soustavy nepřináší žádný užitek pro životní prostředí nebo by vyžadovalo nadměrné náklady.

Povinné registry (čl. 4 odst. 3 a Recitál 10): Členské státy jsou povinny zřídit registry pro identifikaci všech individuálních systémů na svém území. Registry musí obsahovat záznamy o všech IAS v aglomeracích produkujících znečištění nad 1 000 EO a členské státy musí zajistit pravidelné inspekce založené na posouzení rizik.

Shrnutí a definice problémů

- **Evidence povolených zařízení**

Značné množství DČOV v České republice bylo realizováno v režimu ohlášení podle § 15a vodního zákona. Tato zařízení jsou v mnoha případech pro státní správu „neviditelná“ z hlediska systémového vyhodnocení zátěže. Ačkoliv platná právní úprava v § 8 vodního zákona vyžaduje vedení vodoprávní evidence, současný stav datové základny o individuálních systémech (IAS) je pro účely moderní správy povodí a plnění cílů RSV nevyhovující. Chybí také systém, který by upozornil na nedodání požadovaných výsledků laboratorních analýz a vyhodnocení účinnosti povoleného zařízení. Hlavním problémem není úplná absence dat, ale jejich decentralizovaná struktura a nízká míra digitalizace

- **Posouzení oprávněnosti decentrálního řešení**

Technickou proveditelnost a neúměrnost nákladů (pojmy vyžadované UWWTD) lze nově objektivně definovat a vyhodnotit v souladu s Metodickým pokynem MZe a MŽP. Ten zavádí komplexní posouzení nákladů v horizontu 20 let provozu, včetně nákladů na obnovu. Metodický pokyn také uvádí, že aktuální dotační limity na jednoho obyvatele jsou nastaveny tak nízko, že v malých obcích prakticky znemožňují získání dotace na centrální řešení, i když by bylo ekologicky vhodnější. To vytváří umělý stav „neúměrnosti nákladů“, který není dán technickou realitou, ale nastavením finančních nástrojů.

- **Provozní kázeň**

Překážkou zajištění projektované účinnosti čištění u decentralizovaných systémů není jen laická obsluha, ale především absence jasně definované odpovědnosti za systém jako celek. V případě, kdy soubor DČOV slouží jako systémové řešení pro celé sídlo nebo jeho část, nelze spoléhat na individuální provozní kázeň jednotlivých vlastníků nemovitostí. Dotační podmínky podporují a často i vyžadují účinné nástroje jako je dálkový monitoring, napojení na centrální dispečink nebo správu profesionálním provozovatelem. Po ukončení doby udržitelnosti není provoz dálkového monitoringu ničím vymahatelný. U systémů financovaných z vlastních zdrojů tyto požadavky chybí. Je proto namístě hledat řešení, jak je začlenit do režimu povolování těchto zařízení.

- **Technický a technologický pokrok**

V posledních letech už byly realizovány soustavy DČOV v malých obcích s napojením na centrální sledování a řízení provozu (kontrola aerace, množství kalu, modifikace podle změn v zatížení), které předcházejí většině výše uváděných nedostatků. Pro účely kontroly lze zavést v rámci digitalizace státní správy systém, kam je možné průběžně nahrávat nejen výsledky analýz odtékající vody, ale také georeferencované fotografie stavu DČOV při odběru vzorků akreditovaným subjektem (v zemědělství se běžně používá).

Návrh opatření	
1) Zavedení a provoz národního registru individuálních systémů v souladu s čl. 4 UWWTD, Registr bude zajišťovat centralizovaný přístup pro státní správu nebo správce povodí. Provozované individuální systémy budou uvedené v registru bez ohledu na to, zda byly povolené podle § 8 nebo § 15a vodního zákona. 2) Revize limitů dotačních titulů pro aglomerace pod 1 000 EO, Zohlednit poznatky Metodického pokynu MZe a MŽP v podmínkách finanční podpory (NPŽP, OPŽP) společně s reálnými náklady životního cyklu (TCO).	
Cyklus plánů, ve kterém bylo opatření navrženo	3
Nositel opatření	1) MŽP 2) MŽP
Partnerská organizace	1) 2) MZe
Náklady investiční [tis. Kč]	
Náklady provozní [tis. Kč/rok]	
Způsob financování	
Financování z fondů EU	
Možné překážky	
Předpokládané zahájení opatření [rok]	2027
Rok (období) předpokládané realizace opatření [rok]	2030
Předpokládaný rok zlepšení [rok]	2033

List opatření	
Základní charakteristiky opatření	
ID opatření	CZE40700006
Název opatření v plánu povodí	Implementace směrnice o čištění městských odpadních vod do plánů povodí
Číslo opatření v kapitole plánu povodí	006
Podkapitola v kapitole V.1 NPP	7
Dílčí povodí	CZE
Typ opatření	doplňkové
Podtyp opatření	-
Typ listu opatření*	C
Vliv 1	Vypouštění komunálních odpadních vod, průmyslová vypouštění
Klíčový typ opatření 1	Opatření k prevenci a omezení šíření znečišťujících látek z městských oblastí, dopravy a stavební infrastruktury do prostředí.
Jiný klíčový typ (specifikace)	
Ukazatel a stav vodního útvaru 1	všeobecné fyzikálně chemické složky: živinové podmínky – fosfor
Ukazatel a stav vodního útvaru 2	všeobecné fyzikálně chemické složky: živinové podmínky – dusík
Ukazatel a stav vodního útvaru 3	Fyzikálně chemické složky – specifické znečišťující látky
Ukazatel a stav vodního útvaru 4	Chemický stav
Ukazatel a stav vodního útvaru 5	
Efekt na chráněnou oblast 1	Oblast citlivá na živiny (celá ČR)
Efekt na chráněnou oblast 2	Odběr vody pro lidskou spotřebu
Efekt na chráněnou oblast 3	
Parametry opatření	
Popis současného stavu	
Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/3019 o čištění městských odpadních vod (UWWTD) představuje přepracovaný právní rámec pro odvádění a čištění městských odpadních vod, který zásadním způsobem rozšiřuje a zpřísňuje požadavky na ochranu životního prostředí a lidského zdraví. Klíčovým novým prvkem je zavedení kvartérního stupně čištění, jehož účelem je odstraňování širokého spektra mikropolutantů (např. reziduí léčiv a kosmetických přípravků) z městských odpadních vod. Podle čl. 8 odst. 1 UWWTD se povinnost zavedení kvartérního stupně čištění vztahuje na všechny čistírny městských odpadních vod (ČOV) se zatížením odpovídajícím zatížení 150 000 EO a vyššímu a na ČOV se zatížením 10 000 EO a vyšším, pokud vypouštějí městské odpadní vody do oblastí, ve kterých koncentrace nebo akumulace mikropolutantů představují riziko pro životní prostředí nebo lidské zdraví. Výpočet velikosti ČOV a stanovení zatížení se přitom provádí podle metodiky směrnice, tedy na základě maximálního průměrného týdenního zatížení na vstupu v průběhu roku. V podmínkách České republiky byla na základě této metodiky provedena systematická validace zdrojů znečištění, jejímž výsledkem je vydefinování seznamu 9 ČOV se zatížením nad 150 000 PE, na které se tato povinnost vztahuje. Menší aglomerace a ČOV, kde bude kvartérní čištění vyžadováno v návaznosti na vymezení rizikových oblastí, nejsou pro 4. plánovací období v listu opatření uvedeny, neboť u nich musí nejprve proběhnout podrobné rizikové analýzy a vymezení těchto oblastí se připravuje v rámci činnosti pracovní skupiny k implementaci UWWTD. K roku 2026 není možné stanovit konkrétní termíny realizace u jednotlivých ČOV. Tyto termíny budou v návaznosti na probíhající transpozici UWWTD do vodního zákona teprve určeny na základě stanovené	

jednotné metodiky prováděcím právním předpisem. Ostatní požadavky UWWTD směrem k plánům povodí (jako jsou integrované plány IPNOV, individuální systémy či plošné revize terciárního čištění u menších zdrojů) nejsou předmětem tohoto listu opatření.

Návrh opatření

- 1) **Příprava a realizace kvartérních stupňů čištění:** Koordinace a realizace kvartérního stupně čištění na vybraných ČOV se zatížením nad 150 000 EO v souladu s prováděcím právním předpisem k vodnímu zákonu.

Realizace opatření bude směřovat k postupnému plnění etapových cílů stanovených UWWTD zajistit kvartérní čištění:
 - a) do 31. 12. 2033 pro vypouštění z 20 % dotčených ČOV,
 - b) do 31. 12. 2039 pro vypouštění z 60 % těchto ČOV,
 - c) do 31. 12. 2045 pro veškeré vypouštění z těchto ČOV.
- 2) **Legislativní transpozice a národní prováděcí rámec:** Dokončení transpozice požadavků UWWTD (čl. 8 a Přílohy I) do národní legislativy (vodního zákona) a následná příprava prováděcího právního předpisu (nařízení vlády), který stanoví závazný harmonogram a technické požadavky pro jednotlivé ČOV.
- 3) **Monitoring mikropolutantů u ČOV nad 150 000 EO:** Zajištění monitoringu mikropolutantů u ČOV se zatížením 150 000 EO a vyšším za účelem sledování zatížení vypouštěných odpadních vod mikropolutanty a vyhodnocování účinnosti zavedeného kvartérního čištění.

Seznam městských ČOV, které zpracovávají zatížení odpovídající zatížení 150 000 EO a vyššímu:

Název ČOV	Vlastník	Provozovatel	EO
ÚČOV Praha NVL	Hlavní město Praha	Pražské vodovody a kanalizace, a.s.	1 074 637
ČOV Brno - Modřice	Brněnské vodárny a kanalizace, a.s.	Brněnské vodárny a kanalizace, a.s.	822 775
ÚČOV Praha SVL	Hlavní město Praha	Pražské vodovody a kanalizace, a.s.	670 728
ČOV Plzeň	Statutární město Plzeň	VODÁRNA PLZEŇ a.s.	408 604
ÚČOV v Přívoze	Statutární město Ostrava	Ostravské vodárny a kanalizace a.s.	408 390
ČOV Olomouc	Město Olomouc	MORAVSKÁ VODÁRENSKÁ, a.s.	295 535
Liberec	Severočeská vodárenská společnost a.s.	Severočeské vodovody a kanalizace, a.s.	266 315
ČOV Synthesia Rybitví - Semtín	Vodovody a kanalizace Pardubice, a.s.	Vodovody a kanalizace Pardubice, a.s.	190 906
České Budějovice - ČOV	Statutární Město České Budějovice	ČEVAK a.s.	176 459

Cyklus plánů, ve kterém bylo opatření navrženo	4
Nositel opatření	1) vlastník ČOV 2) MZe a MŽP 3) provozovatel ČOV
Partnerská organizace	1) provozovatel ČOV
Náklady investiční [tis. Kč]	
Náklady provozní [tis. Kč/rok]	
Způsob financování	
Financování z fondů EU	
Možné překážky	
Předpokládané zahájení opatření [rok]	2028
Rok (období) předpokládané realizace opatření [rok]	1) 2033 2) 2028 3) 2028

Předpokládaný rok zlepšení [rok]	2034
----------------------------------	------

List opatření	
Základní charakteristiky opatření	
ID opatření	CZE40706005
Název opatření v plánu povodí	Odlehčovací komory
Číslo opatření v kapitole plánu povodí	005
Katalogový název opatření	Odlehčovací komory
Katalogové číslo opatření	706
Dílčí povodí	CZE
Typ opatření	doplňkové
Podtyp opatření	
Typ listu opatření*	C
Vliv 1	zdroje znečištění – vypouštění z odlehčovacích komor
Vliv 2	zdroje znečištění – odtok z urbanizovaných území (bez zdrojů zahmutých ve vypouštění)
Klíčový typ opatření 1	Opatření k prevenci a omezení šíření znečišťujících látek z městských oblastí, dopravy a stavební infrastruktury do prostředí.
Klíčový typ opatření 2	Opatření týkající se výše poplatků v oblasti vody pro účely zajištění návratnosti nákladů na vodohospodářské služby od domácností.
Jiný klíčový typ (specifikace)	
Ukazatel a stav vodního útvaru 1	všeobecné fyzikálně chemické složky: živinové podmínky – dusík
Ukazatel a stav vodního útvaru 2	všeobecné fyzikálně chemické složky: živinové podmínky – fosfor
Ukazatel a stav vodního útvaru 3	všeobecné fyzikálně chemické složky: kyslíkové poměry
Ukazatel a stav vodního útvaru 4	specifické znečišťující látky
Ukazatel a stav vodního útvaru 5	Prioritní látky
Ukazatel a stav vodního útvaru 6	biologie: makrozoobentos
Ukazatel a stav vodního útvaru 7	biologie: ryby
Ukazatel a stav vodního útvaru 8	hydromorfologie – morfologie koryta
Efekt na chráněnou oblast 1	
Efekt na chráněnou oblast 2	
Efekt na chráněnou oblast 3	
Parametry opatření	
Popis současného stavu	
Princip a funkce odlehčovacích komor Odlehčovací komory (OK) jsou technické objekty na jednotné kanalizaci, které slouží k ochraně stokové sítě a čistíren odpadních vod (ČOV) před hydraulickým přetížením během srážkových událostí. Jejich funkcí je rozdělit přitékající směs splaškových a srážkových vod na část, která pokračuje na ČOV, a část (tzv. odlehčenou), která je vypouštěna přímo do vodního recipientu. Ačkoliv jsou nezbytné pro stabilitu infrastruktury, jejich provoz představuje významné riziko pro dosažení environmentálních cílů. Vliv na ekologický stav a potenciál útvarů povrchových vod Vypouštění z OK ovlivňuje vodní toky a nádrže těmito hlavními mechanismy: – Hydraulický stres: Náhlý nárůst průtoku z výustí OK způsobuje nestabilitu koryta, odnosem dnových sedimentů a mechanické poškození společenstev zejména bentických a ryb.	

- **Zhoršení kyslíkových poměrů:** Vnos velkého množství lehce rozložitelných organických látek znamená zejména v letním období jejich prudký bakteriální rozklad a spotřeba zásoby kyslíku rozpuštěného ve vodě v řádu hodin, přičemž vliv na biotu je letální a vliv na ekologický stav či potenciál je dramatický.
- **Akutní toxicita amoniaku:** Při odlehčování dochází k vnosu amoniakálního dusíku (N-NH_4), který může v recipientu dosáhnout letálních koncentrací pro vodní organismy, zejména v lososových vodách.
- **Vnos živin:** OK jsou významným zdrojem fosforu, který stimuluje eutrofizaci a rozvoj vodního květu.
- **Vnos nerozpuštěných látek a odpadů:** OK jsou masivním zdroje hrubého a zejména nerozložitelného znečištění (dámské hygienické výrobky, vlhčené ubrousky, drobný odpad).
- **Vnos dalších znečišťujících látek:** Jedná se především o koncentrační vlny organických mikrokontaminantů, které přesahují až o několik řádů koncentrace za běžných poměrů. Dále se jedná o vysokou úroveň (opět v rozdílu několika řádů) mikrobiální kontaminace (baktérie + viry) a dále zejména o masivní vstup plastů a mikroplastů.

Příčiny neoptimálního fungování

Příčiny neoptimálního provozu, který vede k výše popsaným dopadům na vodní prostředí, lze rozdělit na vnitřní a vnější. Vnitřní příčinou mohou být nevhodné technické parametry objektu, například špatně nastavená výška nebo délka přelivné hrany, které neodpovídají požadavkům technické normy ČSN 75 6262. Mnohem častější jsou však vnější příčiny v městském povodí:

- **Vysoký objem dešťových vod:** Vysoký podíl nepropustných ploch v urbanizovaných územích vede k rychlému a masivnímu odtoku srážkových vod, který OK nedokážou bezpečně regulovat.
- **Balastní vody:** Netěsnosti v kanalizaci umožňují vnikání podzemních vod, které hydraulicky zatěžují systém i za bezdeštného počasí a snižují dostupnou kapacitu pro srážkový odtok.

Princip a projevy epizodního vnosu

Pro pochopení problematiky OK je důležité vysvětlit princip takzvaného epizodního vnosu znečištění. Většina látkového zatížení (zejména fosforu a organických látek) je do recipientu vnesena v krátkých intervalech během intenzivních srážek, často ve formě první „látkové vlny“ po období sucha. Tento jev obvykle uniká pravidelnému monitoringu správce povodí, který je nastaven na sledování průměrných stavů. Následkem je špatný stav biologických ukazatelů, který neodpovídá zdánlivě vyhovujícím fyzikálně-chemickým hodnotám naměřeným mimo srážkové události a akumulace živin v nádržích. Zároveň dochází k systematickému podhodnocování emisí znečišťujících látek do vodního prostředí, což komplikuje i návrhy efektivních opatření ve prospěch jakosti vody. V době klimatické změny, kdy se v letních měsících projevují minimální průtoky vody v dlouhých časových intervalech a ve stále širším spektru vodních toků, mají epizodické koncentrační vlny zničující vliv na vodní ekosystémy, tedy také na ekologický stav či potenciál.

Právní předpisy a koncepce

Základním rámcem je **zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů**, který v § 5 odst. 3 ukládá povinnost prioritně řešit srážkové vody vsakováním nebo retencí. Důležitou změnou je tzv. „havarijní novela“ vodního zákona **č. 182/2024 Sb.**, která zavádí **registr výpustí (§ 19a)** a u vybraných znečišťovatelů povinnost kontinuálního měření kvality vypouštěných odpadních vod s obsahem zvlášť nebezpečných závadných látek, prioritních nebezpečných látek nebo nebezpečných závadných látek (§ 38a). **Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů** a jeho prováděcí **vyhláška č. 428/2001 Sb.** (ve znění novely č. 390/2024 Sb.) stanovují závazné technické parametry odlehčování prostřednictvím přímých odkazů na technickou normu **ČSN 75 6262** (§ 19 odst. 7).

Revidovaná směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/3019 ze dne 27. listopadu 2024 o čištění městských odpadních vod (UWWTD) přináší nové požadavky na správu OK:

- **Integrované plány pro nakládání s městskými odpadními vodami (IPNOV):** Členské státy musí zajistit vypracování plánů pro aglomerace nad 100 000 EO do roku 2033 a pro rizikové aglomerace nad 10 000 EO do roku 2039.
- **Limit odlehčování:** Zavádí se orientační cíl, aby objem odlehčených vod nepřesáhl **2 % ročního zatížení** odváděného za suchého počasí.

Poplatky za odvádění srážkových vod

Dle § 20 odst. 6 zákona o vodovodech a kanalizacích je zpoplatněno odvádění srážkových vod do kanalizace pro právnické osoby a podnikatele. Zákon však definuje rozsáhlé **výjimky z plateb**, které se vztahují na:

- plochy dálnic, silnic a veřejně přístupných komunikací,
- plochy drah celostátních a regionálních,
- zoologické zahrady,
- veřejná a neveřejná pohřebiště,
- **nemovitosti určené k trvalému bydlení a domácnosti.**

Tyto výjimky snižují motivaci k budování modrozelené infrastruktury (MZI) u největších producentů odtoku a prostřednictvím stočného přenášejí náklady na čištění těchto vod na ostatní odběratele.

Poplatky za vypouštění odpadních vod a vod z odlehčovacích komor (OK) Vypouštění odpadních vod z OK je aktuálně vyjmuta z povolovacího i poplatkového režimu. Voda vypouštěná z odlehčovacích komor je sice odpadní vodou podle § 38 vodního zákona, ale podle § 8 odst. 3 písm. g) vodního zákona není pro vypouštění odpadních vod z odlehčovacích komor do vod povrchových potřeba povolení k nakládání s vodami.

Realizovatelnost a technická proveditelnost

Splnění nových limitů (zejména hranice 2 % odlehčování) vyžaduje systémový přechod a hlubokou změnu v přístupu k hospodaření se srážkovou vodou v sídlech. Vymahatelnost je nově podpořena § 19 vyhlášky č. 428/2001 Sb., která zakazuje napojení nové zástavby, pokud by zhoršilo poměry na OK nad rámec kanalizačního řádu. Technická proveditelnost opatření na stávající síti je limitována stísněnými poměry v urbanizovaných územích, což prioritizuje opatření u zdroje (MZI) a digitální řízení sítě.

Návrh opatření

1) Metodická podpora a harmonogram pro technickou implementaci Integrovaných plánů pro nakládání s městskými odpadními vodami (IPNOV)

Povinné zpracování IPNOV pro aglomerace nad 100 000 EO a ohrožené lokality nad 10 000 EO je základním rámcem. Předmětem tohoto úkolu je vytvoření podmínek pro následné plnění IPNOV ve vybraných aglomeracích se zaměřením na:

- a. Zajištění metodické podpory a harmonogramu pro limit 2 %: Vypracování technických návodů pro využití dynamické analýzy a hydraulického modelování k návrhu technických opatření (retence, řízení sítě) tak, aby objem odlehčených vod nepřesáhl 2 % ročního zatížení.
- b. Eliminace epizodního vnosu živin a znečištění, metodické vedení pro návrh technických prvků k zachycení a čištění nejvíce znečištěných podílů vod z počátku srážkových epizod.
- c. Monitoring nových polutantů.

2) Reforma zpoplatnění

Revidovat výjimky ze zpoplatnění odvádění srážkových vod (zejména u velkých zpevněných ploch a postupně u domácností). Cílem je narovnat ekonomické prostředí a motivovat k retenci srážkových vod v místech jejich dopadu.

3) Podpora financování a dotační tituly

Vytvoření a koordinace finančních nástrojů pro realizaci technických a přírodně blízkých opatření:

- a. **Podpora technických prvků na OK:** Zajistit dotační tituly (např. OPŽP, specifický cíl 1.4) na výstavbu retenčních nádrží na síti a instalaci technologií pro mechanické předčištění (česle, síta) k eliminaci vnosu makroplastů a nečistot z OK.
- b. **Financování modrozelené infrastruktury (MZI/HDV):** zajištění využití evropských prostředků pro podporu dešťových zahrad, propustných povrchů a vegetačních střech v aglomeracích.
- c. **Podpora maximálního oddělování vod:** Budování oddílných kanalizací u nových zástaveb, ale i jejich realizace u starých zástaveb, kde bude docházet k úpravám kanalizací nebo komunikací.

Cyklus plánů, ve kterém bylo opatření navrženo	3
Nositel opatření	1) MŽP 2) MZe 3) MŽP
Partnerská organizace	1) MZe, vodoprávní úřad, kraje, vlastníci kanalizací 2) MŽP 3) MZe
Náklady investiční [tis. Kč]	
Náklady provozní [tis. Kč/rok]	
Způsob financování	
Financování z fondů EU	
Možné překážky	chybějící mechanismus (například nebyly přijaty vnitrostátní regulační předpisy), nedostatek finančních prostředků
Předpokládané zahájení opatření [rok]	2027
Rok (období) předpokládané realizace opatření [rok]	1) 2030 2) 2027 3) 2027
Předpokládaný rok zlepšení [rok]	Po 2033

List opatření	
Základní charakteristiky opatření	
ID opatření	CZE40800005
Název opatření v plánu povodí	Snížování znečištění ze zemědělství a ochrana vodního prostředí
Číslo opatření v kapitole plánu povodí	005
Podkapitola v kapitole V.1 NPP	08
Dílčí povodí	CZE
Typ opatření	Doplňkové
Podtyp opatření	-
Typ listu opatření*	C
Vliv 1	Zdroje znečištění – zemědělství (bez vypouštění)
Vliv 2	
Klíčový typ opatření 1	Snížení znečištění živinami ze zemědělství
Klíčový typ opatření 2	Opatření za účelem snížení množství sedimentu z eroze půdy a povrchového odtoku
Klíčový typ opatření 3	Poradenské služby pro zemědělství
Klíčový typ opatření 4	Opatření na ochranu pitné vody (např. zřízení ochranných zón či nárazníkových zón atd.).
Jiný klíčový typ (specifikace)	
Ukazatel a stav vodního útvaru 1	Všeobecné fyzikálně chemické složky: kyslíkové poměry, ekologický stav/potenciál
Ukazatel a stav vodního útvaru 2	Všeobecné fyzikálně-chemické složky: živinové podmínky – dusík, ekologický stav/potenciál
Ukazatel a stav vodního útvaru 3	Všeobecné fyzikálně-chemické složky: živinové podmínky – fosfor, ekologický stav/potenciál
Ukazatel a stav vodního útvaru 4	Chemický stav útvaru povrchové nebo podzemní vody
Ukazatel a stav vodního útvaru 5	Kvantitativní stav útvaru podzemní vody
Efekt na chráněnou oblast 1	Zranitelná oblast
Efekt na chráněnou oblast 2	chráněná oblast s odběrem vody pro lidskou spotřebu
Efekt na chráněnou oblast 3	
Parametry opatření	
Popis současného stavu	
Zemědělské hospodaření je považováno za hlavní zdroj plošného znečištění vod dusičnany. Jejich obsah v pitné vodě je limitován hodnotou 50 mg/l, pro kojeneckou vodu je požadováno maximálně 15 mg/l. Při výrobě pitné vody je tedy důležitý obsah dusičnanů v surové vodě, kdy zvýšené hodnoty vedou ke zvýšení nákladů na její úpravu. Tento požadavek platí i pro individuální zásobování obyvatel, tj. pro domovní studny. Udržení a pokles koncentrací dusičnanů v povrchových a podzemních vodách pod hodnotu 50 mg/l řeší směrnice Rady 91/676/EHS o ochraně vod před znečišťováním způsobeným dusičnany ze zemědělských zdrojů (dále jen „nitratová směrnice“), která byla do české legislativy implementována zákonem č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Prováděcím předpisem je nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nařízení“). Nařízení upravuje užívání (aplikaci a skladování) dusíkatých hnojivých látek ve stanovených katastrálních územích (zranitelné oblasti dle přílohy č. 1 nařízení). V nařízení je pro jednotlivé plodiny a kultury uveden limit přívodu dusíku v kg na hektar půdy. Dlouhodobé výsledky monitoringu ukazují, že stav stagnuje a nezhoršuje se, ale zranitelných oblastí (dále „ZOD“) neubývá. To je v posledních letech dáno nedosahováním požadovaných výnosů vlivem sucha, zvýšenou mineralizací půdní organické hmoty způsobenou vyššími letními teplotami, prodlužováním vegetačního období vlivem klimatické změny a vyššími koncentracemi dusičnanů při nižším objemu vody prosakující půdou. Dalšími	

příčinami je nezohlednění zbytkového minerálního dusíku v půdě při hnojení, nesprávná aplikace statkových hnojiv a jiných hnojivých látek organického původu (kaly z ČOV a organická hnojiva, zejména digestát z bioplynových stanic), v případě povrchových vod pak také v některých případech rybníční hospodářství (zejména chov ryb a vodní drůbeže).

Zatímco nitrátová směrnice má za cíl snižovat znečištění vod dusičnany pod 50 mg/l a ideálně dosáhnout hranice 25 mg/l (hodnota pro vyřazení území ze ZOD), u hodnocení ekologického stavu útvarů povrchových vod je cílová hodnota pro dusičnanový dusík 3,4–4,5 mg/l (což odpovídá 15–20 mg/l dusičnanů). Tento přísnější limit lze vysvětlit tím, že v rámci dosažení dobrého stavu povrchových a podzemních vod, které dále odtékají z území ČR do mořského prostředí, je sledována i ochrana moří před eutrofizací, kde hraje hlavní roli obsah dusíku. Současný stav vymezení ZOD a podmínky pro hospodaření v nich tedy jednoznačně nestačí k dosažení dobrého stavu povrchových vod.

Zvýšené množství dusičnanů a fosforu ve vodách může taktéž způsobit následnou eutrofizaci povrchových vod, zvláště vod stojatých. Jedná se o proces obohacování povrchových vod živinami, zejména dusíkem a fosforem. Vlivem eutrofizace vod dochází v pomalu tekoucích vodách za příznivých podmínek (světlo a teplo) k masivnímu nárůstu sinic a dalších druhů fytoplanktonu, které významně zhoršují jakost povrchových vod. Limitujícím faktorem vzniku eutrofizace sladkých vod je však především fosfor. V případě komunálních odpadních vod probíhá jeho částečné odstraňování na větších městských čistírnách odpadních vod. Fosfor z fosforečných hnojiv, který se do vody dostává erozním smyvem, je vázán na půdní částice a není tak okamžitě využitelný pro rozvoj sinic, až do doby, kdy dojde k jeho uvolnění ze sedimentu při anoxických stavech. Do vod vyplavené dusičnany pocházejí především z postupné přeměny organických látek (zvláště v podzimním období z posklizňových zbytků a statkových hnojiv), dusík i fosfor se do vod dostávají při nesprávné aplikaci statkových a organických hnojiv, z kalů z ČOV apod., přímou aplikací krmiv a hnojiv do rybníků v rámci rybníčního hospodářství (zde je vnos fosforu zásadní).

V bioplynových stanicích vzniká digestát, který se aplikuje na okolní pozemky. Dopad této aplikace na zvýšení obsahu dusíku a fosforu v povrchových a podzemních vodách byl podrobně zkoumán. Z výzkumu vyplývá, že aplikace digestátu je obecně riziková, jelikož může měnit poměr C, N a P, což může vést k vyplavování dusíku a fosforu.

Vyplavování dusíku je podpořeno v místech, kde byly vybudovány drenážní systémy. Na vlhkých půdách, které byly odvodněny a posléze zorněny, došlo ke zrušení denitrifikační funkce zamokřených půd s trvalými lučními porosty. Největší vyplavování dusíku probíhá v předjarním období. Dusík je před vegetačním obdobím odebírán z půdního roztoku ve zmenšené míře a v důsledku vyšší srážkové činnosti i tání sněhu je obvykle rychleji vyplavován z půdních horizontů.

MŽP vydalo v roce 2013 ve spolupráci s Výzkumným ústavem meliorací a ochrany půdy, v.v.i., metodickou příručku pro žadatele OPŽP „Pracovní postupy eliminace negativních funkcí odvodňovacích zařízení v krajině“. Příručka formuluje pomocí návodných opatření možnosti úprav vodního režimu prostřednictvím eliminace či úprav staveb zemědělského odvodnění. Vyplavování dusičnanů z drenáží je možné snížit regulací hladiny podzemní vody, či vytvořením anoxického prostředí. Modernizací drenážních systémů (umožněním regulace během roku) lze zamezit zbytečnému odtoku vody v přebytkových obdobích a pozdržet ji pro vegetační období s vláhovým deficitem.

Povrchovému úniku hnojiv z orné půdy do povrchových vod lze zabránit nebo ho omezit ochranným pásmem, které může tvořit trvalý travní porost, břehový porost a případně i další vegetační doprovod či zalesnění. Návrh vymezení ochranných pásů kolem vodních toků a pramenišť musí být systémový a na základě parametrů, jež mohou zohledňovat specifické podmínky konkrétních lokalit (sklonitost, typ půdy, silně erozně ohrožená půda (SEO), mírně erozně ohrožená půda (MEO), významnost vodního toku – např. vodárenské využití, přirozená koryta vodních toků, vodní toky vhodné k renaturacím atd.).

Byla aktualizována metodika „Uložení hnojiv, upravených kalů a krmiv na zemědělské půdě“ v roce 2025.

Problematika zemědělství je řešena také v listech opatření CZE40801001 (Kontrola hospodařících subjektů v zemědělství) a CZE40805002 (Přechod do režimu ekologického zemědělství). Významnými kontaminanty podzemních a povrchových vod, jejichž zdrojem je především zemědělství, jsou pesticidy a jejich rezidua. Problematika pesticidů je řešena samostatně listem opatření CZE40800006 (Omezení negativních vlivů pesticidů na povrchové a podzemní vody).

Návrh opatření

- 1) Aktualizace ZOD a akčního programu (probíhá každé 4 roky, aktuální období 2024–2028), redukce používání hnojiv v ZOD, povinné bilancování dusíku hospodařícím zemědělcem, pořízení pasportu území s větším dopadem na vodní prostředí jako podkladu pro analýzu účinnosti zavedených opatření a tvorbu dotačních titulů nad rámec ZOD (např. pro hospodaření v ochranných pásmech vodních zdrojů).
- 2) Výzkum s cílem optimalizovat hospodaření na zemědělských pozemcích vedoucích ke snížení znečištění ze zemědělství. Výzkum bude zahrnovat rešerši tuzemských i zahraničních podkladů, včetně dokumentů „Příprava listů opatření typu A lokalit plošného zemědělského znečištění pro plány dílčích povodí“, a zpracování přehledu konkrétních klíčových legislativních nástrojů ČR zajišťujících ochranu jakosti vody (přeneseně také půdy). Dále bude zahrnovat opatření na podporu retence vody v krajině z hlediska zemědělského hospodaření a jeho omezení – tj. managementových nástrojů a jejich praktické naplňování detekce možných příčin omezeného uplatňování dostupných legislativních nástrojů v praxi, posouzení jejich účinnosti, včetně určení případné návaznosti na právní rámec EU.
- 3) Zatravnňovat ochranné pásy kolem vodních toků nebo infiltračních zón dle systémových návrhů zohledňujících specifické podmínky konkrétních lokalit: ve vodních útvech s nedosažením cíle pro dusičnanový dusík zavést restriktivní nebo dotačně motivační opatření pro hospodaření na orné půdě. Podporovat využití ochranných pásů kolem vodních toků převedením do kategorie využití Trvalý travní porost.
- 4) Podporovat zatravnění či zalesnění zorněných údolnic (míst, kde se za srážkových epizod koncentruje voda) a erozně ohrožených ploch. Vybrané lokality následně převést do kategorie využití Trvalý travní porost nebo Lesní půda.
- 5) Určit díly půdních bloků (DPB) nebo jejich část vhodnou ke zřízení krajinných prvků, zavést informační kampaň, návrh krajinných prvků sladit pomocí metodického pokynu s územně plánovací dokumentací, komplexními pozemkovými úpravami a ÚSES. Cílem je, aby byly jednoduše a plošně zřizovány a podporovány krajinné prvky (dále KP):
 - Aktualizace Metodiky vymezení krajinného prvku „mokřad“ vzhledem k jeho účelu a provedení, případně navrhnout jiný pojem, který bude vystihovat funkci tohoto prvku.
 - Zjednodušení územních rozhodnutí pro „měkká opatření“ jako terénní úpravy, vodohospodářské úpravy (§ 55 odst. 2 vodního zákona), průlehy, tůňe, mokřady, renaturace koryt vodních toků.
- 6) Zpracovat dopadovou studii s cílem definovat postup pro zavedení povinnosti zřídit krajinné prvky na zemědělských pozemcích, bude stanovena minimální velikost pozemku, na kterém budou krajinné prvky zřízeny, minimální hustota rozmístění těchto prvků a nároky na typ a rozlohu prvků. Dále by měla identifikovat nástroje k zabezpečení souhlasu vlastníka a samotné realizaci prvku, měla by posoudit vliv na zemědělskou produkci a dopad na vlastnická práva. Na základě výsledků studie příslušným právním předpisem upravit povinnost zřizovat krajinné prvky. Tento postup by měl být aplikován i v případě více různých sousedících zemědělských pozemků, jejichž společná plocha dosáhne stanovené minimální velikosti.
- 7) Osvěta zemědělců a vlastníků zemědělské půdy zaměřená na šetrné chování k přírodním zdrojům:
 - posílení vztahu vlastník/nájemce k půdě jako přírodnímu zdroji, a nikoliv jen jako k prostředku pro dosažení zisku,
 - zmírnění fragmentace krajiny, péče o vodní režim, ochrana druhů, podpora biodiverzity,
 - odpovědnost majitele i nájemce za stav půdy,
 - ve věci nebezpečí plynoucích především pro podzemní vody z nesprávné aplikace statkových a organických hnojiv a kalů z ČOV,
 - seznámení s možnými postihy při nedodržení obecně závazných norem.

8) Stanovit přesné podmínky nakládání s drenážními systémy a způsob jejich obnovy: rozlišit oblasti a typy pozemků, na kterých je nezbytné drenážní systémy obnovit a doplnit o regulační prvky, stanovit podmínky pro zrušení některých odvodňovacích zařízení nebo jejich částí. 9) Zvýšit rozsah a efektivitu provádění komplexních pozemkových úprav (KoPÚ), finančně posílit realizaci plánů společných zařízení s ohledem na retenci vody v krajině a ochranu půdy v rizikových lokalitách, u realizací opatření ke zpřístupnění pozemků podpořit častější používání propustných povrchů polních cest.	
Cyklus plánů, ve kterém bylo opatření navrženo	2
Nositel opatření	1) MZe 2) MZe 3) MZe 4) MZe 5) MŽP 6) MŽP 7) MZe 8) MZe 9) MZe
Partnerská organizace	1) MŽP 2) MŽP, AOPK, VÚMOP 3) MŽP, AOPK 4) MŽP, AOPK 5) MZe, AOPK 6) AOPK, MŽP 7) MŽP, VÚMOP, AOPK 8) VÚMOP 9) VÚMOP, Státní pozemkový úřad
Náklady investiční [tis. Kč]	
Náklady provozní [tis. Kč/rok]	
Způsob financování	
Financování z fondů EU	
Možné překážky	
Předpokládané zahájení opatření [rok]	
Rok (období) předpokládané realizace opatření [rok]	
Předpokládaný rok zlepšení [rok]	

List opatření	
Základní charakteristiky opatření	
ID opatření	CZE40800006
Název opatření v plánu povodí	Omezení negativních vlivů pesticidů na povrchové a podzemní vody
Číslo opatření v kapitole plánu povodí	006
Podkapitola v kapitole V.1 NPP	8
Dílčí povodí	CZE
Typ opatření	Základní
Podtyp opatření	
Typ listu opatření*	C
Vliv 1	Plošné zdroje znečištění – zemědělství
Vliv 2	Zdroje znečištění – doprava (bez vypouštění a atmosférické depozice)
Vliv 3	Zdroje znečištění – lesnictví (bez vypouštění)
Vliv 4	Zdroje znečištění - odtok z urbanizovaných území (bez zdrojů zahrnutých ve vypouštění)
Klíčový typ opatření 1	Snížení znečištění pesticidy ze zemědělství (bez vypouštění)
Klíčový typ opatření 2	Opatření na ochranu pitné vody (např. zřízení ochranných zón či nárazníkových zón atd.)
Klíčový typ opatření 3	Opatření za účelem postupného ukončení emisí, vypouštění a úniků prioritních nebezpečných látek nebo snížení emisí, vypouštění a úniků prioritních látek
Klíčový typ opatření 4	Výzkum, zdokonalení znalostní základny snižující nejistotu
Klíčový typ opatření 5	Opatření za účelem zabránění vstupu znečištění z lesnictví nebo jeho omezení
Klíčový typ opatření 6	Opatření za účelem zabránění vstupu znečištění z městských oblastí, dopravy a stavební infrastruktury nebo jeho omezení.
Jiný klíčový typ (specifikace)	
Ukazatel a stav vodního útvaru 1	Pesticidy a jejich metabolity, ekologický stav/potenciál útvarů povrchových vod
Ukazatel a stav vodního útvaru 2	Pesticidy a jejich metabolity, chemický stav podzemních vod
Ukazatel a stav vodního útvaru 3	Pesticidy a jejich metabolity, chemický stav povrchových vod
Ukazatel a stav vodního útvaru 4	
Efekt na chráněnou oblast 1	Útvar podzemních vod využívaný nebo potenciálně vhodný k odběru vody pro lidskou spotřebu
Efekt na chráněnou oblast 2	Útvar povrchových vod využívaný nebo potenciálně vhodný k odběru vody pro lidskou spotřebu
Efekt na chráněnou oblast 3	
Parametry opatření	

Popis současného stavu

Negativní vliv pesticidů¹ na povrchové a podzemní vody je v ČR především způsoben aplikací přípravků na ochranu rostlin (dále „POR“) v zemědělství a lesnictví, aplikací POR na železnicích a komunikacích a dalších odvětvích mimo zemědělství (např. na letištích), aplikací biocidů v komunální sféře (např. péče o městskou zeleň, parkoviště a chodníky), případně ve stavebnictví používáním vybraných biocidů na ochranu stavebních materiálů. Velkým problémem je zejména aplikace POR v povodí vodárenských nádrží a okolí podzemních zdrojů využívaných nebo využitelných k zásobování obyvatelstva pitnou vodou. Výsledky monitoringu reziduí pesticidů ve specifických případech dlouhodobě prokazují malou účinnost jak stávajících ochranných pásem zdrojů povrchových i podzemních vod, tak i současných opatření pro ochranu těchto zdrojů v jejich ochranných pásmech. Další problematickou oblastí jsou bodové zdroje znečištění, což není jen skladování, ale také příprava postřiku, vypláchnutí i vnější očištění postřikovače po aplikaci a likvidace zbytků a použitých obalů. Významný bodový zdroj představují rovněž místa vnějšího čištění aplikační techniky po aplikaci na těch zemědělských podnicích, kde není vyřešena separace a recyklace takto kontaminovaných odpadních vod přípravky a kontaminovaná voda poté odchází do kanalizace.

Je nutné apelovat na co nejefektivnější aplikaci POR s cílem minimalizovat jejich smyv do povrchových vod a průnik do podzemních vod, které je dáno zejména kombinací správné technologie aplikace, načasování, volby přípravku a preventivních opatření v krajině.

Některé pesticidy jsou prioritními a prioritními nebezpečnými látkami ve smyslu směrnic 2000/60/ES, 2006/118/ES, 2008/105/ES a 2013/39/EU (včetně tzv. nových prioritních látek). Je proto nezbytné omezovat používání pesticidů, jež způsobují nebo mohou způsobovat nedosažení dobrého ekologického stavu/potenciálu útvarů povrchových vod a chemického stavu povrchových a podzemních vod.

I přes přijetí Národního akčního plánu k bezpečnému používání pesticidů (NAP) se znečištění vod POR stále zvyšuje. To je dáno mj. i zvětšením rozsahu monitoringu, cílenými kontrolami a zaměřením a zpřesněním monitoringu v uplynulých letech. V současné době jsou POR nejčastějším důvodem pro nedosažení dobrého stavu útvarů podzemních vod (týká se to 37 % celkového počtu útvarů podzemních vod, respektive 19 % celkové plochy útvarů podzemních vod a počet pesticidů a jejich metabolitů roste), ale znečištění je z hlediska ochrany životního prostředí stále významnějším negativním faktorem i pro povrchové vody. V této souvislosti stoupá i počet zdrojů povrchové a podzemní vody, kde koncentrace POR překračují požadavky na jakost surové vody pro vodárenské účely.

Zároveň se ukazuje, že z navržených opatření na snížení koncentrací pesticidů v povrchových a podzemních vodách funguje pouze zákaz aplikace konkrétních pesticidů, ale i v těchto případech, jak potvrzují výsledky monitoringu, ještě dlouho přetrvávají vysoké koncentrace jejich metabolitů.

Monitoring obsahu pesticidů v povrchových vodách je stále ještě založen především na standardním vzorkovacím schématu, tedy na analýze 12 vzorků za rok. To je pro látky, které odtékají ve vysokých koncentračních a látkových vlnách během krátkých časových úseků málo reprezentativní pro dané (sub)povodí. Návrh efektivních opatření, ale také např. vyhodnocení již realizovaných opatření, lze stavět pouze na dostatečně vypovídajících datech. Taková data lze získat buď vysokofrekvenčním monitoringem jakosti vody za srážkoodtokových událostí nebo využitím tzv. pasivních vzorkovačů, které ukazují celkovou úroveň zatížení vybranými mikrokontaminanty. Optimální je kombinace obou přístupů podle podmínek v daném povodí.

Návrh opatření

¹ Za pesticidy se v souladu s Národním akčním plánem ke snížení používání pesticidů v České republice považují přípravky na ochranu rostlin, definované Nařízením EP a Rady (ES) č. 1107/2009, a biocidy definované Nařízením EP a Rady (EU) č. 528/2012 ze dne 22. května 2012 o dodávání biocidních přípravků na trh a jejich používání.

- 1) Dokončit metodiku stanovení ohrožených oblastí z hlediska rizika nadlimitního výskytu reziduí pesticidů v povrchové a podzemní vodě.
- 2) K vymezení ohrožených oblastí využít výsledků posouzení a řízení rizik částí povodí souvisejících s místy odběru vody určené k lidské spotřebě, zpracovat návrh na účinnou regulaci a případně zákazy aplikace POR s nadměrným výskytem ve vodách v těchto ohrožených oblastí při zvážení přírodních podmínek.
- 3) Definovat a následně transponovat ohrožené oblasti a jejich problematiku do legislativy.
- 4) V ochranných pásmech vodních zdrojů a/nebo v povodích souvisejících s místy odběru vody určené k lidské spotřebě, v případě nevhodných přírodních podmínek omezit problematiku plodiny. Stanovit to jako legislativní povinnost.
- 5) Podporovat ekologickou produkci, vytvořit kompenzační programy na omezení produkce plodin vyžadujících použití POR mimo ochranná pásma vodních zdrojů a/nebo v povodí odběrů pro pitné účely (zejména produkce technických plodin) a podpořit integrovanou ochranu rostlin. Nastavit výhodné podmínky pro tzv. zelené zemědělství – permakulturu.
- 6) Podporovat výzkum a vývoj nechemických metod ochrany rostlin.
- 7) Průběžně revidovat legislativu a dotační podmínky týkajících se aplikace POR (způsoby, množství, typy, centrální evidence atd.) a zajišťovat plnění cílů NAP, včetně revizí NAP. Stanovit konkrétní cíle na zvýšení bezpečného používání pesticidů v souvislosti se zásadami správné aplikační praxe v ochraně rostlin. Zpracovat a aplikovat agrotechnické zásady aplikace POR v OPVZ z hlediska ochrany vod s ohledem na konkrétní geologické, terénní a klimatické podmínky a typ a druh půdy.
- 8) Průběžně revidovat další relevantní legislativu a metodické nástroje – aktualizovat výčet sledovaných a hodnocených ukazatelů v povrchových a podzemních vodách podle aktuálně používaných POR apod.
- 9) Zavést povinnou elektronickou on-line evidenci míst a množství aplikace POR v ohrožených oblastech nebo zavedení povinné elektronické evidence po aplikaci POR použitých od určité výměry zemědělské půdy na celém území ČR (úpravou právních předpisů v oblasti POR). Povinnost také pro vlastníky lesů, pro městské oblasti, letiště, hřiště apod. Vytvořit webový portál, který bude sloužit jako datové uložení státní správy a bude obsahovat příslušné rozhraní pro evidenci hlášení aplikací POR. Zajistit dostupnost údajů o aplikaci POR pro subjekty zajišťující monitoring jakosti vody a výrobu a dodávku vody určené k lidské spotřebě v území jejich působnosti v termínech umožňujících efektivní nastavení monitoringu reziduí pesticidů a ochranu vodárenských zdrojů.
- 10) Pokračovat v cílených kontrolách používání pesticidů zaměřených na dodržování požadavků na ochranu podzemní a povrchové vody, včetně kontroly správné manipulace s přípravky na ochranu rostlin, zejména při míchání a plnění postřikovačů na vodohospodářsky zabezpečených místech a při likvidaci zbytků postřiků v souladu s pokyny výrobce.
- 11) Pravidelně aktualizovat omezení nebo zákaz aplikace POR podle aktualizace směrnice 2013/39/EU (EQS) a směrnice 2006/118/ES a výsledků sledování pesticidů v povrchových a podzemních vodách.
- 12) Zavést systematickou podporu a kontrolu implementace půdotvorných opatření (např. omezovat zhutnění, realizovat protierozní opatření, udržovat a zvyšovat obsah organické hmoty a humusu, zakládat vegetačních pásů druhově bohatých směsí v oblastech se zvýšeným rizikem smyvu, poskytovat útočiště přirozeným nepřítelům škůdců, pestré osevní postupy atd.) z hlediska ochrany vody před vyplavováním POR a hnojiv a z hlediska náhrady POR jinými variantami ochrany.
- 13) Zavádění a podpora precizní a cílené aplikace přípravků na ochranu rostlin s cílem omezit ztráty při postřiku a snížit riziko znečištění povrchových a podzemních vod. Opatření zahrnuje používání nízkoúletových trysek, správné nastavení tlaku postřiku, využití GPS a sekčního řízení postřikovačů a variabilní dávkování podle stavu porostu, půdy nebo výnosového potenciálu.
- 14) Důsledná kontrola uplatňování a dodržování zásad integrované ochrany rostlin, zejména v rozsahu minimalizace používání přípravků na ochranu rostlin a omezení rizik pro povrchové a podzemní vody.

15) Rozvíjet zavádění pokročilých způsobů monitoringu jakosti vody: vysokofrekvenční monitoring za srážkoodtokových událostí a využívání pasivních vzorkovačů dle podmínek daného povodí.	
Cyklus plánů, ve kterém bylo opatření navrženo	2
Nositel opatření	1) MZe, MŽP 2) MZe, MŽP 3) MZe, MŽP 4) MZe, MŽP 5) MZe 6) MZe, MŽP 7) MZe, MŽP 8) MŽP, MZe
	9) MZe 10) MZe, ÚKZÚZ 11) MŽP, MZe 12) MZe 13) MZe 14) MZe, ÚKZÚZ 15) MŽP, MZe
Partnerská organizace	ÚKZÚZ, SZIF, ČHMÚ, TAČR, ČIŽP, státní podniky Povodí, Zemědělský svaz ČR, Agrární komora, Česká asociace ochrany rostlin
Náklady investiční [tis. Kč]	
Náklady provozní [tis. Kč/rok]	
Způsob financování	
Financování z fondů EU	
Možné překážky	
Předpokládané zahájení opatření [rok]	
Rok (období) předpokládané realizace opatření [rok]	
Předpokládaný rok zlepšení [rok]	

List opatření	
Základní charakteristiky opatření	
ID opatření	CZE40801001
Název opatření v plánu povodí	Kontrola hospodařících subjektů v zemědělství
Číslo opatření v kapitole plánu povodí	001
Katalogový název opatření	Kontrola hospodařících subjektů v zemědělství
Katalogové číslo opatření	801
Dílčí povodí	CZE
Typ opatření	Doplňkové
Podtyp opatření	
Typ listu opatření*	C
Vliv 1	Plošné zdroje znečištění – zemědělství
Vliv 2	
Vliv 3	
Klíčový typ opatření 1	Snížení znečištění živinami ze zemědělství
Klíčový typ opatření 2	Snížení znečištění pesticidy ze zemědělství
Klíčový typ opatření 3	Opatření za účelem snížení množství sedimentu z eroze půdy a povrchového odtoku
Klíčový typ opatření 4	Opatření za účelem postupného ukončení emisí, vypouštění a úniků prioritních nebezpečných látek nebo snížení emisí, vypouštění a úniků prioritních látek
Klíčový typ opatření 5	Opatření na ochranu pitné vody (např. zřízení ochranných zón či nárazníkových zón atd.)
Jiný klíčový typ (specifikace)	
Ukazatel a stav vodního útvaru 1	Živiny, ekologický stav/potenciál povrchových vod
Ukazatel a stav vodního útvaru 2	Dusičnany, chemický stav podzemních vod
Ukazatel a stav vodního útvaru 3	Pesticidy, chemický stav povrchových vod
Ukazatel a stav vodního útvaru 4	Pesticidy, chemický stav podzemních vod
Ukazatel a stav vodního útvaru 5	Pesticidy, ekologický stav povrchových vod
Efekt na chráněnou oblast 1	Útvar povrchových vod využívaný nebo potenciálně vhodný k odběru vody pro lidskou spotřebu
Efekt na chráněnou oblast 2	Útvar podzemních vod využívaný nebo potenciálně vhodný k odběru vody pro lidskou spotřebu
Efekt na chráněnou oblast 3	zranitelná oblast
Parametry opatření	
Popis současného stavu	
Průběžně probíhá kontrola dodržování standardů DZES (Dobrý zemědělský a environmentální stav půdy) a povinných požadavků na hospodaření (PPH) v souladu s evropskými právními předpisy minimálně u 1 % ze všech žadatelů. V případě, že podmínky standardu DZES nebo požadavku PPH nejsou dodrženy, jsou kráceny veškeré přímé platby, platby agroenvironmentálně-klimatických závazků (AEKO), platby na přírodní omezení specifická pro určité oblasti (ANC) a platby na znevýhodnění specifická pro konkrétní oblasti (NATURA 2000). Standardy DZES a PPH jsou základní dotační podmínkou pro veškeré tyto žadatele. Další kontroly probíhají podle národní legislativy, a i jejich výsledky jsou případně zohledněny v sankčním systému podmíněnosti podle platných pravidel společné zemědělské politiky EU. Od roku 2025 mohou zemědělci žádat o ekoplatbu na podporu udržitelného hospodaření se živinami zaměřenou na dusík a fosfor. Opatření je směřováno zejména na zajištění plnění povinností zemědělských subjektů ve vztahu k používání hnojiv, omezení vodní eroze na zemědělské půdě a k používání přípravků na ochranu rostlin	

(dále „POR“) v ochranných pásmech zdrojů podzemních a povrchových vod (OPVZ) a v manipulačních pásmech vodních toků a z důvodu nezhoršení stavu útvarů povrchových a podzemních vod (v rámci požadavků PPH 7 a DZES 4). Kontrolu podmíněnosti provádí příslušný kontrolní orgán na základě jeho působnosti k provádění kontroly a dozoru, v případě PPH 7 je to Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ). Kontrolu standardů DZES provádí Státní zemědělský intervenční fond.

Protierozní ochrana zemědělské půdy je realizována v souladu s požadavky zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcími právními předpisy v oblasti ochrany půdy před erozí. Naplňování zákonem vymezené protierozní ochrany je v kompetenci orgánů ochrany zemědělského půdního fondu obecních úřadů obcí s rozšířenou působností.

Návrh opatření

- 1) Pokračovat v kontrole dodržování povinností při používání hnojiv a vedení evidence hnojení podle platných právních předpisů prostřednictvím kontrolní činnosti Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (ÚKZÚZ).
- 2) Pokračovat v kontrolách dodržování období zákazu hnojení dle nařízení vlády č. 262/2012 o stanovení zranitelných oblastí a akčním programem, ve znění pozdějších předpisů, které provádí ÚKZÚZ.
- 3) Podporovat zemědělce v uplatňování správných agrotechnických postupů a vhodném načasování aplikace hnojiv s cílem snížit ztráty živin do povrchových a podzemních vod.
- 4) Podporovat zavádění technologií precizního zemědělství pro variabilní aplikaci minerálních i organických hnojiv podle prostorové variability pozemků a aktuálních potřeb porostů.
- 5) Podporovat technologie snižující ztráty dusíku při skladování a aplikaci statkových hnojiv, zejména rychlé zapravení hnojiv do půdy, využívání hadicových a botkových aplikátorů kejdy a modernizaci skladovacích kapacit.
- 6) Průběžně vyhodnocovat účinnost opatření akčního programu ve zranitelných oblastech z hlediska vývoje koncentrací dusičnanů v podzemních a povrchových vodách a podle výsledků upravovat požadavky na hospodaření.
- 7) Podporovat pěstování meziplodin a dalších půdoochranných systémů hospodaření, které přispívají k zachycování reziduálního dusíku po sklizni a snižují riziko vyplavování živin v mimovegetačním období a odnosu půdy erozí.

Cyklus plánů, ve kterém bylo opatření navrženo	3
Nositel opatření	MZe
Partnerská organizace	ÚKZÚZ, ČiŽP
Náklady investiční [tis. Kč]	
Náklady provozní [tis. Kč/rok]	
Způsob financování	
Financování z fondů EU	
Možné překážky	
Předpokládané zahájení opatření [rok]	
Rok (období) předpokládané realizace opatření [rok]	
Předpokládaný rok zlepšení [rok]	
ání	
Financování z fondů EU	

Možné překážky	
Předpokládané zahájení opatření [rok]	
Rok (období) předpokládané realizace opatření [rok]	
Předpokládaný rok zlepšení [rok]	

List opatření	
Základní charakteristiky opatření	
ID opatření	CZE40805002
Název opatření v plánu povodí	Přechod do režimu ekologického zemědělství
Číslo opatření v kapitole plánu povodí	002
Katalogový název opatření	Přechod do režimu ekologického zemědělství
Katalogové číslo opatření	805
Dílčí povodí	CZE
Typ opatření	Doplňkové
Podtyp opatření	Podpůrná
Typ listu opatření*	C
Vliv 1	Zdroje znečištění – zemědělství (bez vypouštění)
Klíčový typ opatření 1	Snížení znečištění živinami ze zemědělství
Klíčový typ opatření 2	Snížení znečištění pesticidy ze zemědělství.
Klíčový typ opatření 3	Opatření za účelem snížení množství sedimentu z eroze půdy a povrchového odtoku
Klíčový typ opatření 4	Opatření k postupnému ukončení produkce emisí, vypouštění a úniků prioritních nebezpečných látek nebo snížení emisí, vypouštění a úniků prioritních látek.
Klíčový typ opatření 5	Přírodě blízká opatření zadržující vodu v krajině.
Klíčový typ opatření 6	Poradenské služby pro zemědělství.
Klíčový typ opatření 7	Opatření na ochranu pitné vody (např. zřízení ochranných zón či nárazníkových zón atd.).
Ukazatel a stav vodního útvaru 1	Všeobecné fyzikálně-chemické složky: živinové podmínky – dusík, ekologický stav/potenciál
Ukazatel a stav vodního útvaru 2	Všeobecné fyzikálně-chemické složky: živinové podmínky – fosfor, ekologický stav/potenciál
Ukazatel a stav vodního útvaru 3	chemický stav útvaru povrchové nebo podzemní vody
Ukazatel a stav vodního útvaru 4	specifické znečišťující látky
Efekt na chráněnou oblast 1	Zranitelná oblast
Efekt na chráněnou oblast 2	útvár povrchových vod využívaný nebo potenciálně vhodný k odběru vody pro lidskou spotřebu
Efekt na chráněnou oblast 3	útvár podzemních vod využívaný nebo potenciálně vhodný k odběru vody pro lidskou spotřebu
Parametry opatření	
Popis současného stavu	
Ekologické zemědělství (dále jen „EZ“) je legislativně pevně ukotvený systém s detailně nastavenými a kontrolovanými pravidly. Garantem dodržování těchto pravidel v České republice je Ministerstvo zemědělství. Jeho cílem je produkce kvalitních biopotravin a kromě toho svým komplexním přístupem EZ pozitivně přispívá k řešení řady současných problémů, jako je např. snižující se kvalita půdy (pokles úrodnosti, utužení, eroze); nedostatečná retenční schopnost krajiny (povodně, extrémní sucha); zhoršená kvalita vod (eutrofizace vod v důsledku splachu živin z půdy, zanášení vodních nádrží smyvmem ornice či znečištění povrchových a podzemních vod dusičnany a pesticidy); pokles druhové rozmanitosti (způsobený nešetrným hospodařením či opouštěním půdy), příp. zhoršená kvalita ovzduší a rizika důsledků změny klimatu.	

V současné době je platný „Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství na období 2021–2027“, který navazuje na předchozí koncepční dokumenty podpory EZ.

Akční plány si kladou za cíl podporovat růst EZ. Legislativa i systém kontroly a certifikace v rámci EZ jsou zajištěny na vysoké úrovni, avšak jiné oblasti jsou nedostatečně rozvinuty, zejména výzkum a inovace v EZ, poradenství či vzdělávání, a potřebují systematickou podporu. Akční plán obsahuje prioritní oblasti a doporučená opatření, jejichž realizace přispěje k dalšímu rozvoji EZ. Zájem o ekologické zemědělství vykazuje dlouhodobě rostoucí trend. V roce 2026 dosáhla výměra zemědělské půdy zařazené do podpory ekologického zemědělství 640 tis. ha, což představuje nárůst přibližně o 99 tis. ha (18 %) oproti roku 2019. Současně vzrostly předpokládané finanční prostředky určené na podporu ekologického zemědělství z 1,48 mld. Kč v roce 2019 na 2,34 mld. Kč v roce 2026, tedy přibližně o 58 %. Navrhované opatření spočívá v plnění opatření platného Akčního plánu ČR pro rozvoj ekologického zemědělství na období 2021–2027, případně jeho budoucích aktualizací.

Dále se navrhuje provést analýzu spočívající ve vytipování území, kde je zapotřebí změna hospodaření z konvenčního na ekologické, s vazbou na významné vlivy identifikované v rámci plánů dílčích povodí. V neposlední řadě je třeba zajistit dotační podporu, zvláště pak v ochranných pásmech vodních zdrojů a v povodích vodárenských nádrží.

Návrh opatření

- 1) Realizovat opatření vyplývající z platného „Akčního plánu ČR pro rozvoj ekologického zemědělství na období 2021–2027“, včetně průběžného vyhodnocování a pravidelných aktualizací tohoto dokumentu.
- 2) Zpracovat analýzu – na základě databáze LPIS vytipovat zemědělské subjekty s potenciálem k přechodu k ekologickému zemědělství (subjekty v ochranných pásmech vodních zdrojů a v povodích vodárenských nádrží a infiltračních oblastech významných zdrojů podzemních vod, s vyšším podílem zastoupení dílů půdních bloků na významně erozně ohrožených plochách v blízkosti vodních toků a v oblastech produkčně méně příznivých), s vazbou na vodní útvary s identifikovaným významným vlivem 2.2 (zdroje znečištění – zemědělství (bez vypouštění)). Zajistit podporu poradenství pro EZ a následnou spolupráci s vytipovanými zemědělskými subjekty.
- 3) Zvýšit efektivitu pozitivně motivačních dotačních programů v oblasti EZ a Agroenvironmentálně-klimatických opatření, připravit další dotační programy pro využití metodiky „Příprava listů opatření typu A lokalit plošného zemědělského znečištění pro plány dílčích povodí“.
- 4) Podporovat rozvoj EZ, zejména v ochranných pásmech vodních zdrojů, povodích vodárenských nádrží a infiltračních oblastech významných zdrojů podzemních vod, prostřednictvím atraktivních motivačních dotačních programů. Zajistit, aby přechod na ekologické zemědělství probíhal také v intenzivně využívaných zemědělských oblastech, nikoli pouze na pastvinách a trvalých travních porostech.
- 5) Navrhnout a realizovat kampaň na podporu prodeje výrobků ekologického zemědělství. Zvýšit tím atraktivitu a zájem spotřebitelů o produkty ekologického zemědělství a tím zvýšit motivaci zemědělských subjektů přejít do režimu ekologického zemědělství.

Cyklus plánů, ve kterém bylo opatření navrženo

3

Nositel opatření

- 1) MZe
- 2) MZe
- 3) MZe
- 4) MZe
- 5) MZe

Partnerská organizace

- 1)
- 2) MŽP, AOPK ČR, PRO-BIO – Svaz ekologických zemědělců
- 3) MŽP
- 4) PRO-BIO – Svaz ekologických zemědělců
- 5) PRO-BIO – Svaz ekologických zemědělců

Náklady investiční [tis. Kč]

Náklady provozní [tis. Kč/rok]	
Způsob financování	EAFRD
Financování z fondů EU	Ano
Možné překážky	Omezené finanční zdroje a rozpočtové úpravy v rámci Strategického plánu SZP (Strategický plán Společné zemědělské politiky 2023–2027)
Předpokládané zahájení opatření [rok]	V nové SZP se předpokládá pokračování s aktualizovanými podmínkami. Aktivita v rámci Akčního plánu EZ, vyhodnocení stávajícího a příprava nového Akčního plánu probíhají průběžně
Rok (období) předpokládané realizace opatření [rok]	
Předpokládaný rok zlepšení [rok]	

List opatření	
Základní charakteristiky opatření	
ID opatření	CZE40807004
Název opatření v plánu povodí	Snižování znečištění z atmosférické depozice
Číslo opatření v kapitole plánu povodí	001
Katalogový název opatření	Snižování znečištění z atmosférické depozice
Katalogové číslo opatření	807
Dílčí povodí	CZE
Typ opatření	Základní
Podtyp opatření	
Typ listu opatření*	C
Vliv 1	Plošné zdroje znečištění – atmosférická depozice
Vliv 2	
Vliv 3	
Klíčový typ opatření 1	Opatření za účelem postupného ukončení emisí, vypouštění a úniků prioritních nebezpečných látek nebo snížení emisí, vypouštění a úniků prioritních látek
Klíčový typ opatření 2	Opatření za účelem zabránění vstupu znečištění z městských oblastí, dopravy a stavební infrastruktury nebo jeho omezení
Klíčový typ opatření 3	Výzkum, zdokonalení znalostní základny snižující nejistotu
Klíčový typ opatření 4	
Klíčový typ opatření 5	
Jiný klíčový typ (specifikace)	
Ukazatel a stav vodního útvaru 1	Polyaromatické uhlovodíky, ekologický stav povrchových vod
Ukazatel a stav vodního útvaru 2	Polyaromatické uhlovodíky, chemický stav podzemních vod
Ukazatel a stav vodního útvaru 3	Polyaromatické uhlovodíky, chemický stav povrchových vod
Ukazatel a stav vodního útvaru 4	Kovy, chemický stav povrchových vod
Ukazatel a stav vodního útvaru 5	Kovy, chemický stav podzemních vod
Ukazatel a stav vodního útvaru 6	Kovy, ekologický stav povrchových vod
Efekt na chráněnou oblast 1	Útvar povrchových vod využívaný nebo potenciálně vhodný k odběru vody pro lidskou spotřebu
Efekt na chráněnou oblast 2	Útvar podzemních vod využívaný nebo potenciálně vhodný k odběru vody pro lidskou spotřebu
Efekt na chráněnou oblast 3	
Parametry opatření	
Popis současného stavu	
Ve 3. etapě plánování v oblasti vod podle Rámcové směrnice o vodách proběhl výzkum v rámci projektů „Dopady atmosférické depozice na vodní prostředí se zohledněním klimatických podmínek“ a „Vodní systémy a vodní hospodářství v ČR v podmínkách změny klimatu – Identifikace zdrojů znečištění“. V obou případech se potvrdil významný vliv atmosférické depozice na vodní prostředí zejména polyaromatickými uhlovodíky (PAU) pocházejícími ze spalovacích procesů. Díky sledování mechu a nadložního humusu byl v okolí frekventovaných komunikací prokázán významný vliv PAU a některých kovů z dopravy. Zároveň bylo zjištěno, že přestup znečištění ze srážek do vodního prostředí je silně ovlivněn charakteristikami prostředí, přičemž zatížení vod se zvyšuje s množstvím eroze a povrchového splachu ze zpevněných ploch vstupujícím do vodotečí. Potvrdilo se také, že i běžné čistírný odpadních vod (ČOV) převádí PAU z vody do čistírenského kalu. Urbanizované území se tak stává zdrojem PAU zejména při odlehčení odpadních vod na jednotné stokové síti.	

Zároveň bylo v rámci zvláštní zprávy Českého hydrometeorologického ústavu (ČHMÚ)¹ a Ročenky ČHMÚ 2024² zjištěno, že ukončení prvovýroby železa v podniku společnosti Liberty Ostrava a. s. způsobilo významný pokles průmyslových emisí tuhých znečišťujících látek, benzo[a]pyrenu a těžkých kovů do ovzduší. Jednalo se především o důsledek zastavení provozu koksovny v září 2023, a aglomerace (zařízení pro zpracování železné rudy) ocelárny v prosinci 2023. Nejvýznamnější pokles koncentrací v této oblasti, nacházející se ve směru převládajícího proudění od společnosti Liberty Ostrava a. s., nastal u některých těžkých kovů, konkrétně kadmia, chromu, manganu a olova (na 10–15 % původních hodnot, tedy až o 90 %). Velmi významná byla změna také u benzo[a]pyrenu, jehož koncentrace se snížily přibližně na pětinu (o 80 %).

Základní rámec pro regulaci emisí znečišťujících látek, potažmo atmosférické depozice, vymezuje zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů, který stanovuje emisní limity a další podmínky provozu stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší, požadavky na kvalitu paliv pro tyto zdroje a požadavky na vybrané výrobky, které způsobují znečišťování ovzduší. Opatření, jejichž cílem je dosáhnout snížení množství emisí vybraných znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší na úroveň odpovídající národním závazkům stanoveným evropskou legislativou a rovněž dosáhnout požadované úrovně kvality ovzduší, jsou stanovena v Národním programu snižování emisí (NPSE) a také v programech zlepšování kvality ovzduší (PZKO). Poslední aktualizace jmenovaných strategických dokumentů proběhla v roce 2023, resp. 2024. Opatřeními, která zmíněné dokumenty obsahují, a která by mohla mít podstatný vliv na snížení atmosférické depozice, jsou náhrada nevyhovujících spalovacích stacionárních zdrojů (kotlů a topidel) v sektoru lokálního vytápění domácností a informační podpora v oblasti vytápění. Efekt by měl přinést i zákaz používání spalovacích stacionárních zdrojů 1. a 2. emisní třídy, tedy těch nejvíce znečišťujících ovzduší, který vstoupil v účinnost pro domácnosti v září 2024. Na základě směrnice Evropského parlamentu a Rady 2016/2284/EU je rovněž nastaven monitoring účinků znečištěného ovzduší na ekosystémy. Data z imisního monitoringu i z monitoringu účinků jsou shromažďována v Informačním systému kvality ovzduší (ISKO), spravovaném ČHMÚ.

Z hlediska imisního monitoringu lze pro rok 2024 konstatovat, že nadlimitní koncentrace benzo[a]pyrenu byly zaznamenány přibližně na 36 % stanic, tj. na 21 z celkového počtu 59 stanic s dostatečným množstvím měření pro hodnocení. Nadlimitní koncentrace benzo[a]pyrenu byly zjištěny v 9 ze 14 krajů. Polovina stanic s překročeným imisním limitem se nachází v nejzatíženějším kraji – Moravskoslezském. Nejzatíženějšími oblastmi s nejvyššími hodnotami koncentrací benzo[a]pyrenu z dlouhodobého hlediska zůstávají kraje Moravskoslezský, Zlínský a Olomoucký. Nicméně k překračování ročního imisního limitu benzo[a]pyrenu ve spojitosti s lokálním vytápěním dochází i v řadě měst a obcí mimo uvedené nejzatíženější kraje.

Nejvíce rizikové z hlediska vysokých koncentrací benzo(a)pyrenu (a jemných suspendovaných částic) jsou oblasti, kde převládá vytápění pevnými palivy (vč. biomasy), tedy zejména sídla. Hotspotem znečištění ovzduší je potom zejména Ostravsko a Karvinsko, kde se projevuje vliv velmi husté zástavby s individuálními zdroji vytápění („slezská zástavba“), průmyslová zátěž a přeshraniční vliv z Polska. Naopak se dá konstatovat, že velké stacionární zdroje jsou již regulované prostřednictvím závěrů o BAT a integrovaných povoleních.

Podrobná analýza příčin znečišťování ovzduší je provedena v jednotlivých programech zlepšování kvality ovzduší³ a v NPSE⁴.

¹ https://www.chmi.cz/documents/d/chmi.cz/ko_predbezna_rocni_mim_2024?download=true,
https://www.chmi.cz/documents/d/chmi.cz/ko_predbezna_rocni_aim_2024?download=true

² https://www.chmi.cz/documents/42501/444216/Rocenka_kvality_ovzdusi_2024.pdf?version=1.0&t=1758188678150&download=true, Příloha II, str. 170-172

³ <https://mzp.gov.cz/cz/agenda/ochrana-ovzdusi/kvalita-ovzdusi/strategicke-dokumenty/programy-zlepsovani-kvality-ovzdusi>

⁴ <https://mzp.gov.cz/cz/agenda/ochrana-ovzdusi/kvalita-ovzdusi/strategicke-dokumenty/dokumenty-k-npse>

Návrh opatření	
1) Pokračování v opatřeních Národního programu snižování emisí (NPSE) a aktualizovanými Programy zlepšování kvality ovzduší (PZKO). Efekty opatření v NPSE a PZKO se již projevují a budou pokračovat v následujících letech dle postupu jejich plnění. Těžištěm jsou opatření k omezování dopadů lokálních topenišť (lokálně se PZKO zabývá také fugitivními emisemi, resp. průmyslovými zdroji a pro Prahu a Brno obsahuje také opatření na dopravu s ohledem na vyšší zátěž obou aglomerací oxidem dusičitým). Cílem PZKO je především snížení koncentrací suspendovaných částic PM10 a PM2,5, benzo[a]pyrenu a v Praze a Brně také oxidů dusíku (NO₂). PZKO se specificky nezaměřuje na snižování koncentrací těžkých kovů, jelikož nejsou dle imisního monitoringu překračovány. Lze ale předpokládat, že opatření zaměřená na domácnosti a průmysl v PZKO mají vedlejší efekt i na snížení koncentrací těžkých kovů, ačkoliv tento efekt nebyl v PZKO vyčíslen. Dá se tedy předpokládat, že pokračování stávajících PZKO se projeví v nižším zatížení těžkých kovů a polyaromatických uhlovodíků. NPSE se věnuje opatřením zaměřeným jak na lokální topeniště, tak na energetiku a dopravu. NPSE tak přispívá ke snížení koncentrací sekundárních částic, které tvoří významný podíl na celkovém zatížení poléťavým prachem v ČR. Efekt opatření NPSE (aktualizace 2023), je vyhodnocen v podobě úbytku emisí a také v podobě úbytku koncentrací v čl. 14. V roce 2024, kdy došlo k aktualizaci PZKO, byly efekty opatření (celého balíku opatření PZKO+NPSE) hodnoceny v aktuální emisní projekci, a to ve formě úbytku emisí roku 2025 (cílový rok) oproti roku 2021 (výchozí rok). Podrobnosti viz aktualizací dodatky PZKO 2024⁵. 2) Další snižování vlivu atmosférické depozice na znečištění vod by měla být směřována na podporu protierozních opatření, redukci odlehčení odpadních vod, podporu zasakování dešťových vod a předčištění splachů z pevných povrchů. Velká část těchto opatření je uvedena v jiných listech opatření. 3) Zavedení/podpora výzkumných úkolů, které by rozvíjely některé aspekty již zjištěných výsledků – např. účinnost vybraných opatření (např. předčištění, zasakování dešťové vody) z hlediska PAU a kovů, vyhodnocení vlivu dopravy a útlumu spalování uhlí na atmosférickou depozici, skutečný vliv epizodických událostí na celkovou atmosférickou depozici z hlediska kovů).	
Cyklus plánů, ve kterém bylo opatření navrženo	3
Nositel opatření	1) MŽP 2) MŽP 3) MŽP
Partnerská organizace	2) MZe, MD, 3) ČHMÚ, VÚV
Náklady investiční [tis. Kč]	
Náklady provozní [tis. Kč/rok]	
Způsob financování	
Financování z fondů EU	
Možné překážky	
Předpokládané zahájení opatření [rok]	
Rok (období) předpokládané realizace opatření [rok]	
Předpokládaný rok zlepšení [rok]	

⁵ https://mzp.gov.cz/system/files/2024-11/OOO-PZKO_vestnik_kveten2024_20240531.pdf

List opatření	
Základní charakteristiky opatření	
ID opatření	CZE41003001
Název opatření v plánu povodí	Zajištění ochrany vodního prostředí před vlivy dopravy a dopravní infrastruktury
Číslo opatření v kapitole plánu povodí	001
Katalogový název opatření	Zásady pro redukci znečištění z dopravy mimo atmosférickou depozici
Katalogové číslo opatření	1003
Dílčí povodí	CZE
Typ opatření	Doplňkové
Podtyp opatření	-
Typ listu opatření*	C
Vliv 1	2.4 zdroje znečištění doprava (bez vypouštění a atmosférické depozice)
Klíčový typ opatření 1	Opatření k prevenci a omezení šíření znečišťujících látek z městských oblastí, dopravy a stavební infrastruktury do prostředí.
Klíčový typ opatření 2	Opatření k postupnému ukončení produkce emisí, vypouštění a úniků prioritních nebezpečných látek nebo snížení emisí, vypouštění a úniků prioritních látek
Jiný klíčový typ (specifikace)	
Ukazatel a stav vodního útvaru 1	Specifické znečišťující látky, ekologický stav/potenciál útvarů povrchových vod
Ukazatel a stav vodního útvaru 2	Prioritní látky, chemický stav
Ukazatel a stav vodního útvaru 3	Chemický stav podzemních vod
Ukazatel a stav vodního útvaru 4	
Ukazatel a stav vodního útvaru 5	
Efekt na chráněnou oblast 1	
Efekt na chráněnou oblast 2	
Efekt na chráněnou oblast 3	
Parametry opatření	
Popis současného stavu	
Mimo znečištění ovzduší je doprava významným zdrojem znečištění prostřednictvím přímého splachu ze silniční a železniční sítě v kombinaci s liniovým odvodněním. Samotné odvodnění koncentruje dešťové vody skrze příkopy, odvodňovací žlaby, dešťovou kanalizaci do bodových výustí. Jedná se o umělou „paralelní“ říční síť, která narušuje a ovlivňuje tu přirozenou zrychleným a zkoncentrovaným odtokem vody z krajiny podobně jako jednotná nebo dešťová kanalizace ve městech a obcích během srážkových událostí. Řada odvodnění kromě samotné komunikace odvádí i vodu z přilehlých pozemků včetně podzemní vody. Retenční nádrže jsou umístěny až na konci systému namísto průběžných prvků. Stávající příkopy by za předpokladu neohrožení stability komunikace mohly sloužit jako krátkodobé retenční prvky např. vložením příčných hrázek. V některých případech, zejména u méně významných komunikací, se odvodnění jeví jako nadbytečné (komunikace vedené po spádnicí) nebo předimenzované (hluboké příkopy). Z monitoringu silniční dopravy v zahraničí i u nás je známo, že kromě urychlení odtoku z krajiny jde o významný zdroj znečištění nežádoucími látkami – kadmíem (Cd), mědí (Cu), niklem (Ni), zinkem (Zn), rtutí (Hg), ropnými látkami a jejich deriváty, PAU, chloridy, látky pocházející z otěru brzd a pneumatik, provozních	

kapalin, tenzidy apod. Pomineme-li odvodnění nejvýznamnějších dopravních tras a nově řešených úseků vybavených retenčními a sedimentačními nádržemi, dá se říci, že zachycením škodlivých látek pro vodní prostředí se podrobně a důsledně nikdo nezabývá. Většina smyvu se tak zasakuje do přilehlého travnatého pásu či příkopu podél komunikací, čímž se znečištění dostává do půdního a následně vodního prostředí. Do znečištění z dopravy rovněž patří ošetřování povrchů herbicidy (krajnice komunikací, kolejové svršky) a zimní údržba. Teoreticky může znečištění pocházet i ze samotné konstrukce vozovky. Úniky kapalin z dopravních nehod zde řešené nejsou. Zbylé převažující znečištění pochází výhradně z dopravních prostředků - okap, exhalace či opotřebení při jízdě po komunikaci. Nejjednodušší eliminace znečištění, tedy přímo „u zdroje“, by si vyžádala zpřísnit požadavky na dopravní prostředky v celé Evropské unii.

Při výstavbě dopravní infrastruktury se v poslední době stále více uplatňují opatření ke snižování soustředěného odtoku srážkových vod. Nakládání se srážkovými vodami je u dopravních staveb řešeno dle § 5 a § 27 vodního zákona a podle odvětvové technické normy vodního hospodářství „Hospodaření se srážkovými vodami“ (TNV 75 9011) a TP 83 (technický podklad) „Odvodnění pozemních komunikací“. S ohledem na § 20 odst. 6 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů, se povinnost platit za odvádění srážkových vod do kanalizace pro veřejnou potřebu nevztahuje mimo jiné na plochy dálnic, silnic, místních komunikací a účelových komunikací veřejně přístupných, plochy drah celostátních a regionálních včetně pevných zařízení potřebných pro přímé zajištění bezpečnosti a plynulosti drážní dopravy s výjimkou staveb, pozemků nebo jejich částí využívaných pro služby, které nesouvisí s činností provozovatele dráhy nebo drážního dopravce.

Podle § 38 odst. 4 vodního zákona nejsou odpadními vodami srážkové vody z pozemních komunikací, pokud je znečištění těchto vod závadnými látkami řešeno technickými opatřeními stanovenými prováděcím právním předpisem. Vyhláška č. 104/1997 Sb., kterou se provádí zákon o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, však taková konkrétní technická opatření nevymezuje. V minulosti postavené dešťové usazovací nádrže nevyhovují dnešním požadavkům. Jejich objem je vzhledem k požadavku na retenci a celkové zpomalení odtoku (nezhoršení přirozeného stavu) nedostatečný a krátká doba zdržení nezajišťuje zachycení závadných látek (což ani nebylo jejich původním účelem, tím bylo zřízení havarijního prvku). Zároveň je nutné tyto nádrže správně provozovat.

Zimní údržba komunikací je problematická kvůli aplikaci solí, které se dostávají do povrchových a následně do podzemních vod. V minulosti byla kvůli tomuto znečištění odstavena řada vodních zdrojů. Tyto látky je potřeba nadále sledovat co do množství aplikace a používat je jen na nezbytně nutných místech mimo infiltrační zóny podzemních zdrojů a ochranná pásma povrchových zdrojů. Chloridy z aplikovaných solí druhotně způsobují remobilizaci těžkých kovů z okolní půdy. Sodné ionty narušují půdní strukturu, která je následně náchylnější k erozi – navíc v kombinaci s poškozením rostlinného pokryvu přímým zasolením nebo aplikací pesticidů.

Samostatnou kapitolou je údržba příkopů a rigolů. Problémem může být kontaminace příkopů a rigolů erodovanou zemínou z okolních pozemků. Tato zemina je kontaminována závadnými látkami ze splachu, zejména pokud je zde deponována po delší dobu. Půda je proto odvezena z místa pryč, namísto toho, aby mohla být navrácena na okolní pozemky.

V rámci pozemkových úprav se někdy navrhuje nové obslužné komunikace ke zpřístupnění zemědělských pozemků jako neúměrně široké zpevněné asfaltové s masivním odvodněním namísto nezpevněných s liniíovou vegetací. Takové prvky v krajině jsou nevhodné, protože urychlují odtok vody, nejsou vybaveny kompenzačními prvky k její retenci, negativně ovlivňují teplotní/energetickou bilanci a jejich ekonomická efektivita je velmi sporná. Takové stavby by se měly realizovat pouze v dostatečně odůvodněných případech. Technický návrh by měl být takový, aby nedocházelo k odvodnění okolních pozemků a srážková voda byla zachycena a ponechána v místě a povrch byl maximálně zastíněn oboustranným stromořadím. Pro cesty s plánovaným nižším dopravním zatížením je vhodné využít alternativní povrchy. U existujících obslužných komunikací bez opatření k retenci vody je nutné zjednat nápravu.

Dopad letecké přepravy na vodní prostředí není v současnosti popsán (emise při spalování, protinámrazové postřiky, údržba letišť, pesticidy). Vzhledem ke dlouhodobě se zvyšující frekvenci letecké přepravy je třeba

se tímto tématem zabývat. Rovněž je vhodné pojmenovat i možné dopady (rizika) železniční a lodní dopravy na vodní prostředí.

V souvislosti s územním plánováním a navazujícími procesy posuzování vlivů na životní prostředí byly v minulosti identifikovány případy, kdy soudní přezkum poukázal na nedostatečné zhodnocení dopadů liniové dopravní infrastruktury na vodní prostředí, včetně vodárenských povodí významných zdrojů pitné vody. Bylo konstatováno, že potenciální rizika pro jakost i kvantitu povrchových a podzemních vod nebyla v rámci územně plánovací dokumentace a souvisejících řízení posouzena v plném rozsahu a chyběla adekvátní odborná podkladová hodnocení. Nebyla tak dostatečně uplatněna zásada předběžné opatrnosti ani plně zohledněny požadavky právních předpisů na ochranu vodních zdrojů. Tyto skutečnosti potvrzují, že záměry dopravní (případně i technické) infrastruktury mohou při nedostatečném posouzení kumulativních a plošných vlivů představovat významná rizika pro vodní prostředí. Zároveň ukazují na potřebu systematického, odborně podloženého a metodicky jednotného přístupu k hodnocení jejich dopadů na hydrologické poměry, jakost vod a celkovou funkci povodí, zejména v územích s ochranou vodárenských zdrojů.

Návrh opatření

- 1) V zájmu snižování negativních dopadů dopravy na vodní prostředí uplatňovat princip prevence znečištění a požadavek nezhoršování stavu povrchových vod a podzemních vod podle vodního zákona. Současně systematicky shromažďovat a vyhodnocovat zkušenosti/poznatky se způsoby nakládání se srážkovými vodami z dopravních staveb.
- 2) Vypracovat metodiku pro hodnocení potenciálního vlivu dopravy na vodní prostředí. Metodika bude založena na kombinaci dopravního zatížení, místních přírodních a hydrogeologických poměrů, způsobu odvodnění a citlivosti dotčeného území. Musí umožnit identifikaci relevantních zdrojů a typů znečištění z provozu dopravy a zimní údržby komunikací a posouzení jejich významnosti ve vztahu ke konkrétnímu recipientu. Monitoring srážkových vod bude využit jako doplňkový nástroj tam, kde je to účelné. Při přípravě metodiky bude zadavatel spolupracovat se správcí povodí pro zajištění dostatečného rozsahu konkrétních požadavků na zpracování. Následně bude zpracovatel metodiky spolupracovat se správcí povodí tak, aby byl zajištěn dostatečný důraz na ochranu vod.
- 3) Provéřit možnosti zpřesnění technických požadavků pro odvodnění pozemních komunikací z hlediska ochrany vod, a to na základě metodiky vytvořené dle předchozího bodu. Výsledky zjištění následně budou promítnuty do vyhlášky č. 104/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů, s cílem zajistit jednotný a transparentní postup při navrhování opatření ke snížení znečištění srážkových vod ze silniční infrastruktury.
- 4) Relevantní výstupy z metodiky vytvořené v opatření č. 2 promítnout do listů opatření A a B tak, aby bylo umožněno důsledné využití výstupů pro činnost vodoprávních úřadů.
- 5) Při navrhování dopravních staveb uplatňovat postup vycházející z požadované jakosti vody na vstupu do recipientu. Tento postup musí být v souladu s vodním zákonem, nařízením vlády č. 401/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů a požadavky na dobrý stav vodních útvarů. Stanovení přípustných koncentrací zohledňuje místní podmínky, stav a citlivost recipientu a je předmětem posouzení příslušným vodoprávním a stavebním úřadem. Oba správní orgány budou mít povinnost vycházet z metodiky vytvořené dle opatření č. 2.
- 6) Na základě metodiky vytvořené v opatření č. 2 vyhodnocovat funkčnost stávajících dešťových usazovacích a retenčních nádrží. V případě zjištění nevyhovujícího stavu navrhnout přiměřené a technicky realizovatelné opatření k nápravě či změnu nakládání s vodami, například snížením redukováného odtoku z retenčních nádrží nebo naopak doplněním retenčních funkcí na kanalizace.
- 7) Pokračovat ve výzkumu a sledovat mezinárodní trendy v čištění srážkových vod z dopravních staveb, včetně látek ze zimní údržby. Aktuální informace poskytovat široké veřejnosti prostřednictvím seminářů a přednášek, webových stránek apod.
- 8) Metodicky podporovat častější navrhování alternativních povrchů polních cest a asfaltové povrchy navrhnout jen v opodstatněných a odůvodněných případech s maximální retencí srážkové vody na místě a dostatečným zastíněním obslužných komunikací.

- 9) Zajistit výzkumný program zaměřený na vliv letecké, železniční a vodní dopravy na životní prostředí, včetně dopadů na ovzduší a následně na povrchové a podzemní vody.
- 10) U nově budovaných a rekonstruovaných významných dopravních staveb zajistit, aby nakládání se srážkovými vodami bylo řešeno v souladu s § 5, § 27 a § 38 vodního zákona tak, aby nevedlo ke zhoršení stavu povrchových ani podzemních vod.
- 11) V rámci technických požadavků na dopravní stavby musí být srážkové vody z těchto staveb před jejich odváděním do recipientu upraveny vhodným technickým čištěním, jehož cílem je zachycení a omezení šíření znečišťujících látek/závadných látek pocházejících z dopravy, zejména ropných látek, těžkých kovů, polycyklických aromatických uhlovodíků, látek ze zimní údržby a mikroplastů vznikajících otěrem pneumatik. Použitá technická opatření (např. filtrační, retenční, sedimentační nebo separační zařízení) musí být navržena s ohledem na dopravní zatížení, místní hydrogeologické podmínky a citlivost dotčeného území tak, aby bylo zajištěno splnění cílů ochrany vod.
- 12) Jednoznačně vymežit odpovědnost vlastníka nebo provozovatele dopravní infrastruktury za provoz, kontrolu a údržbu zařízení sloužících k ochraně vod před znečištěním ze srážkových vod. Vlastník nebo správce stavby odpovídá za zajištění dlouhodobé funkčnosti těchto zařízení, včetně jejich pravidelné údržby, odstraňování zachycených závadných látek a nakládání s kontaminovanými sedimenty v souladu s vodním zákonem a právními předpisy v oblasti odpadového hospodářství.
- 13) Při vyhodnocení vlivů na životní prostředí klást již v rámci územně plánovací dokumentace zvláštní důraz na komplexní posouzení dopadů liniové dopravní infrastruktury na kvalitu a kvantitu povrchových a podzemních vod. Hodnocení bude zpracováno na úrovni celého povodí a bude zohledňovat zásadu předběžné opatrnosti a požadavky evropské i národní legislativy na ochranu vodních zdrojů. Součástí posouzení budou odborně podložené analýzy prokazující, že navrhovaný záměr neohrozí jakost ani množství vody ve vodních zdrojích, a to včetně zohlednění kumulativních a plošných vlivů. Liniové dopravní stavby mohou dramaticky narušit nejen povrchový odtok, ale hlubokými základy mohou narušit plynulost vodních příronů z mělkých podzemních zdrojů do povrchové zóny.

Cyklus plánů, ve kterém bylo opatření navrženo	3
Nositel opatření¹	1) MŽP 2) MŽP 3) MD 4) MZe 5) MD 6) MD 7) MD 8) MMR 9) MŽP 10) MD 11) MMR 12) MD 13) MMR
Partnerská organizace	1) MD 2) MD 4) MŽP, MD 5) MŽP 7) MŽP 8) MD, MZe, MŽP, Krajské úřady, SPÚ 9) MD 10) MMR, MŽP 11) MD, MŽP

¹ Nositel opatření je odpovědný za realizaci opatření. U každého opatření je vždy pouze jeden nositel opatření. Další organizace, které se na realizaci opatření spolupodílejí, jsou označeny jako partnerské organizace.

	12) MZe, MŽP 13) MD, MŽP
Náklady investiční [tis. Kč]	
Náklady provozní [tis. Kč/rok]	
Způsob financování	
Financování z fondů EU	
Možné překážky	
Předpokládané zahájení opatření [rok]	2027
Rok (období) předpokládané realizace opatření [rok]	2033
Předpokládaný rok zlepšení [rok]	2033

List opatření	
Základní charakteristiky opatření	
ID opatření	CZE41004002
Název opatření v plánu povodí	Obecné zásady snížení negativních vlivů starých ekologických zátěží a kontaminovaných míst na stav vodních útvarů
Číslo opatření v kapitole plánu povodí	002
Katalogový název opatření	Stará kontaminovaná místa obecné zásady
Katalogové číslo opatření	1004
Dílčí povodí	CZE
Typ opatření	Doplňkové
Podtyp opatření	
Typ listu opatření*	C
Vliv 1	Bodové zdroje znečištění – stará kontaminovaná místa
Vliv 2	
Vliv 3	
Klíčový typ opatření 1	Opatření za účelem postupného ukončení emisí, vypouštění a úniků prioritních nebezpečných látek nebo snížení emisí, vypouštění a úniků prioritních látek.
Klíčový typ opatření 2	Výzkum, zdokonalení znalostní základny snižující nejistotu.
Klíčový typ opatření 3	
Klíčový typ opatření 4	
Klíčový typ opatření 5	
Jiný klíčový typ (specifikace)	
Ukazatel a stav vodního útvaru 1	Kovy, PAU a další organické látky chemického stavu povrchových vod
Ukazatel a stav vodního útvaru 2	Kovy, PAU a další specifické znečišťující (zejm. organické) látky pro hodnocení ekologického stavu útvarů povrchových vod
Ukazatel a stav vodního útvaru 3	Kovy, PAU a další organické látky chemického stavu podzemních vod
Efekt na chráněnou oblast 1	Útvar podzemních využíváný nebo potenciálně vhodný k odběru vody pro lidskou spotřebu
Efekt na chráněnou oblast 2	Útvar povrchových využíváný nebo potenciálně vhodný k odběru vody pro lidskou spotřebu
Efekt na chráněnou oblast 3	
Parametry opatření	
Popis současného stavu	
Staré ekologické zátěže a kontaminovaná místa jsou dlouhodobým antropogenním vlivem, majícím dopad na horninové prostředí a na stav podzemních a lokálně i povrchových vod. Tato místa jsou evidována prostřednictvím webových stránek v Systému evidence kontaminovaných míst (SEKM). V rámci projektu 2. etapy Národní inventarizace kontaminovaných míst (NIKM2) byla provedena aktualizace, díky které se podařilo zpřesnit prioritizaci starých kontaminovaných míst a jejich stav pro účely plánů povodí. K roku 2026 je na internetu dostupná verze SEKM3 1.1. Pro práci se systémem SEKM byl vydán metodický pokyn ZP01/2021 dostupný na webových stránkách www.aspi.cz. Nicméně u starých ekologických zátěží, resp. kontaminovaných míst, se stále obecně hodnotí jejich rizikovost hlavně z hlediska dopadů na zdraví obyvatel, případně na chráněná území (z hlediska ochrany přírody) a přehled hodnocených ukazatelů znečištění není harmonizován s Rámcovou směrnicí o vodách (RSV) ani v tzv. orientačních hodnotách, kterých má být dosaženo. Zdroje finančních prostředků jsou dislokovány v řadě	

resortů (MŽP, MF, MPO, MD), v programech EU a v soukromé sféře. Jejich rozdělování není centrálně řízeno a ani nijak koordinováno.

Návrh opatření

- 1) Implementovat požadavky RSV, zejména problematických ukazatelů a jejich orientačních hodnot, do analýz rizikovosti a následných priorit (při zachování hodnocení na základě dopadu na zdraví obyvatel).
- 2) Aktualizovat metodické pokyny pro zpracování rizikové analýzy rizik jednotlivých lokalit na základě doplněných požadavků RSV a aktualizovat i nový způsob hodnocení priorit.
- 3) Vytvořit plán dlouhodobého financování opatření prioritních lokalit.

Cyklus plánů, ve kterém bylo opatření navrženo

3

Nositel opatření

- 1) MŽP
- 2) MŽP
- 3) MŽP, MF, MPO, MD

Partnerská organizace

Náklady investiční [tis. Kč]

Náklady provozní [tis. Kč/rok]

Způsob financování

Financování z fondů EU

Možné překážky

Předpokládané zahájení opatření [rok]

Rok (období) předpokládané realizace opatření [rok]

Předpokládaný rok zlepšení [rok]

List opatření	
Základní charakteristiky opatření	
ID opatření	CZE41200003
Název opatření v plánu povodí	Obnova přirozených koryt vodních toků
Číslo opatření v kapitole plánu povodí	003
Podkapitola v kapitole V.1 NPP	12
Dílčí povodí	CZE
Typ opatření	Základní
Podtyp opatření	
Typ listu opatření*	C
Vliv 1	fyzické změny – podélné úpravy vodních toků
Vliv 2	přehrad, překážky a plavební komory
Klíčový typ opatření 1	Zlepšení podélné kontinuity (např. vytvoření kanálů pro ryby, demolice starých hrází).
Klíčový typ opatření 2	Zlepšení hydromorfologických podmínek vodních útvarů jiných než podélné kontinuity (např. obnova řek, zlepšení pobřežních oblastí, odstranění pevných břehů, opětovné spojení řek s údolními nivami, zlepšení hydromorfologických podmínek brakických a pobřežních vod atd.).
Jiný klíčový typ (specifikace)	
Ukazatel a stav vodního útvaru 1	Hydromorfologie: kontinuita toku, ekologický stav/potenciál
Ukazatel a stav vodního útvaru 2	Hydromorfologie: morfologické podmínky, ekologický stav/potenciál
Efekt na chráněnou oblast 1	
Efekt na chráněnou oblast 2	
Efekt na chráněnou oblast 3	
Parametry opatření	
Popis současného stavu	
V naší krajině byly v minulosti soustavně prováděny technické úpravy koryt vodních toků. Dělo se tak v zájmu získávání zemědělských ploch, kvůli těžbě nerostných surovin, rozšiřování zastavitelných ploch a jejich protipovodňové ochraně, případně pro energetické využití nebo pro splavnění vodních toků. Původní přirozená koryta s vysokou variabilitou trasy i hloubek byla při úpravách nahrazována většinou koryty napřimenými, lichoběžníkového tvaru s podstatně kratší trasou a větší průtočnou kapacitou. Celkovým zkrácením trasy koryta vodního toku došlo ke zvýšení spádu, který byl zmírněn příčnými stupni různé výšky, případně jezy, které zároveň umožňovaly odběry vody z toku k různým účelům i energetické využití spádu. Takto upravené vodní toky způsobují: - soustředování a zrychlování zejména povodňových odtoků z krajiny, omezování rozlivů povodní v nivách a přerušení přirozené laterální konektivity mezi vodním tokem a jeho nivou, - nadbytečné odvodňování krajiny, které se může negativně projevovat v dobách sucha, - ztrátu prostorového rozsahu koryt vodních toků a ztrátu jejich členitosti, což se v důsledku projevuje ztrátou ekologických a krajinných funkcí vodních toků, - zhoršení samočisticí schopnosti vodních toků, - zhoršení migrační propustnosti a životních podmínek pro ryby i další živočichy vázané na vodní biotopy. V návaznosti na Rámcovou směrnici o vodách stanovuje § 23a vodního zákona cíle ochrany vod jako složky životního prostředí ve smyslu zajištění ochrany, zlepšení stavu a obnovy všech vodních útvarů. Dle § 47 odst. 2 písm. f) a h) vodního zákona je povinností správců vodních toků oznamovat příslušnému vodoprávnímu	

úřadu závažné závady, které zjistí ve vodním toku a jeho korytě, způsobené přírodními nebo jinými vlivy; současně navrhopat opatření k nápravě, obnovovat přirozená koryta vodních toků, zejména ve zvlášť chráněných územích a v územních systémech ekologické stability a dále navrhopat opatření k nápravě zásahů způsobených lidskou činností vedoucí k obnovení přirozených koryt vodních toků. Dle § 47 odst. 2 písm. i) vodního zákona je povinností správců vodních toků obnovovat přirozená koryta drobných vodních toků odstraněním vodních děl, jimiž byla před rokem 2002 upravena, změněna nebo zřízena úprava koryt drobných vodních toků.

Současně dochází k posilování významu obnovy vodních toků a jejich niv i na úrovni Evropské unie v souvislosti s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1991 ze dne 24. června 2024 o obnově přírody a o změně nařízení (EU) 2022/869, které si klade za cíl obnovu přirozeného propojení řek, včetně přirozených funkcí niv, tj. obnovení podélné, příčné i vertikální konektivity do roku 2030 na 25 000 km volně tekoucích řek oproti roku 2020, mimo jiné odstraněním nepotřebných a zastaralých překážek.

Jedním z typů nápravných opatření jsou revitalizace koryt vodních toků. Revitalizaci, je možné provést v současné trase vodního koryta (pokud je vyhovující), původní historické trase koryta (pokud je známá a reálná), nebo v jiné morfologicky vhodně navržené trase. Revitalizace jsou ve smyslu vodního zákona stavby budované za účelem nápravy zásahů způsobených lidskou činností vedoucí k obnovení přirozeného koryta dle § 44 odst. 2 vodního zákona. Dosavadní zkušenosti ukazují, že revitalizace koryt vodních toků přináší žádoucí zlepšení stavu vodních toků a niv, mohou se však reálně dotknout nanejvýš několika desítek kilometrů koryt ročně, což je, vzhledem k mnoha tisícům kilometrů nevhodně upravených koryt, jen velmi malá část. Důvodem je především často nemožné majetkoprávní vypořádání potřebných pozemků a dále finanční náročnost realizace revitalizací a organizační náročnost přípravy revitalizací.

Vhodným přístupem, který je potřeba uplatňovat spolu se zmíněnými revitalizacemi, je podpora samovolného vývoje koryt vodních toků, tzv. renaturace, které mohou přinést plošně významnější pozitivní výsledky. V technicky upravených korytech vodních toků probíhají zpravidla samovolné přírodní procesy zapříčiňující rozpad opevnění, vymílání, zanášení a zarůstání. Vliv technických úprav koryt se takto pozvolna v čase stírá s minimem negativních dopadů na stávající ekosystémy. Renaturace mohou ve významném rozsahu zlepšit ekologický a hydromorfologický stav i migrační propustnost vodních toků.

Obnova přirozených koryt vodních toků ve smyslu revitalizací i podpory renaturací by měla být realizována v souladu s kritérii a požadavky na volně tekoucí řeky a zároveň respektovat racionální využívání krajiny člověkem. Současně by měl být využíván potenciál obnovy přirozených funkcí niv. Obnova přirozených koryt vodních toků a jejich propojení s nivami zároveň představuje významné adaptační opatření na změnu klimatu, přispívající ke zvýšení retenční schopnosti krajiny, zmírnění dopadů sucha i povodní a zlepšení mikroklimatických podmínek v území.

Samovolná obnova přirozeného koryta vodního toku je žádoucí zejména v úsecích ve volné krajině, kde je vhodné tyto přirozené procesy podporovat. Vždy je nutné posoudit výběr vhodné lokality tak, aby k omezení průtočného profilu koryta způsobené jeho renaturací nedocházelo v místech, kde je to nežádoucí (z hlediska protipovodňové ochrany, sedimentace nerozpuštěných látek odtékajících z ČOV v souladu s rozhodnutím apod.). Renaturace jako soubor přírodních dějů probíhají nezávisle na vodoprávním stavu. V určité fázi ovšem dospívají k administrativně významnému momentu zániku nebo zrušení vodoprávní existence technické úpravy jako vodního díla (§ 55c vodního zákona), čímž daný úsek vodoprávně přechází do režimu vodního toku s korytem přirozeným. Dalším vhodným nástrojem je rozhodnutí vodoprávního úřadu v pochybnostech, zda se jedná o přirozené koryto vodního toku (§ 44 odst. 3 vodního zákona), nebo prohlášení (rozhodnutí) o neexistenci vodního díla (§ 55 odst. 4 vodního zákona). Renaturační procesy v korytech je také vhodné iniciovat např. využitím morfologického potenciálu povodňových změn, odstraněním opevnění břehu, vkládáním šterkových záhozů, kamenů, dřevní hmoty k ochraně určitých pasáží břehů před vymíláním vodou nebo naopak k usměrnění proudění tak, aby modifikovalo tvary technicky upraveného koryta vymíláním.

Prostřednictvím projektu Pasportizace vodních toků (AOPK ČR) a pasportizačními projekty správců vodních toků byla vytvořena databáze hydromorfologických parametrů a návrhů opatření na více než čtvrtině délky vodních toků v ČR (tokyamokrad.y.aopk.gov.cz). Identifikace úseků vodních toků a niv potenciálně vhodných k samovolné nebo iniciované renaturaci, revitalizaci nebo ochraně stávajícího stavu a návrhy opatření pokračují na další části říční sítě při zohlednění kritérií volně tekoucích řek a synergických efektů ve vztahu k adaptaci na změnu klimatu.

V rámci přípravy Plánů pro obnovu přírody vznikla pracovní skupina zaměřená na obnovu volně tekoucích řek. Pracovní skupina je složena ze zástupců MŽP, MZe, AOPK ČR, státních podniků povodí, Lesů ČR a dalších externích odborníků na revitalizaci vodních toků.

Návrh opatření

- 1) Identifikovat úseky vodních toků a niv vhodných k samovolné nebo iniciované renaturaci, revitalizaci nebo ochraně stávajícího stavu, a to na základě systematického posouzení podélné, příčné i vertikální konektivity vodních toků. Při výběru úseků zohlednit zejména potenciál obnovy hydromorfologických procesů včetně potenciálu obnovy volně tekoucích řek, propojení vodního toku s nivou, ekologický přínos a synergické efekty ve vztahu k adaptaci na změnu klimatu. Stanovit priority realizace opatření s ohledem na ekologický přínos, stav vodních útvarů, kumulativní vlivy a proveditelnost opatření (včetně majetkových vztahů). Zohlednit přínosy opatření pro adaptaci na změnu klimatu, zejména zvýšení retenční schopnosti krajiny, zpomalení odtoku vody, snížení rizika povodní a zlepšení odolnosti ekosystémů vůči suchu. Zajistit jejich promítnutí do plánů dílčích povodí a dalších koncepčních dokumentů.
- 2) Aktualizovat seznam umělých překážek propojení povrchových vod dle článku 9 nařízení o obnově přírody a plán na odstranění zastaralých překážek, které již neplní svou funkci.
- 3) Zajistit dotační prostředky pro realizaci opatření a řešení majetkových problémů.
- 4) Získat a zapojit veřejnost. Vhodná forma je celostátní, kontinuální informační a popularizační kampaň vedená MŽP s využitím populárních osobností a všech typů sdělovacích prostředků. Účelné může být také působení na děti a mládež prostřednictvím školy, vhodným obsahem rámcových vzdělávacích programů a metodických materiálů pro učitele.

Cyklus plánů, ve kterém bylo opatření navrženo

2

Nositel opatření

- 1) MŽP
- 2) AOPK ČR ve spolupráci se státními podniky Povodí a Lesy ČR
- 3) MŽP
- 4) MŽP

Partnerská organizace

MŽP, MZe, AOPK ČR, správci povodí, LČR

Náklady investiční [tis. Kč]

Náklady provozní [tis. Kč/rok]

Způsob financování

Financování z fondů EU

Možné překážky

Předpokládané zahájení opatření [rok]

Rok (období) předpokládané realizace opatření [rok]

Předpokládaný rok zlepšení [rok]

List opatření	
Základní charakteristiky opatření	
ID opatření	CZE41200004
Název opatření v plánu povodí	Opatření k podpoře zprůchodnění říční sítě ČR, zajištění evidence migračních překážek na vodních tocích a metodické vedení orgánů státní správy
Číslo opatření v kapitole plánu povodí	004
Podkapitola v kapitole V.1 NPP	12
Dílčí povodí	CZE
Typ opatření	Základní
Podtyp opatření	-
Typ listu opatření*	C
Vliv 1	přehrad, překážky a plavební komory
Vliv 2	
Klíčový typ opatření 1	Zlepšení podélné kontinuity (např. realizace rybích přechodů, odstranění zastaralých překážek, které již nejsou zapotřebí, demolice starých hrází apod.).
Klíčový typ opatření 2	
Klíčový typ opatření 3	
Jiný klíčový typ (specifikace)	
Ukazatel a stav vodního útvaru 1	hydromorfologie: kontinuita toku, ekologický stav/potenciál
Ukazatel a stav vodního útvaru 2	biologie: ryby, ekologický stav/potenciál
Ukazatel a stav vodního útvaru 3	
Ukazatel a stav vodního útvaru 4	
Ukazatel a stav vodního útvaru 5	
Efekt na chráněnou oblast 1	
Efekt na chráněnou oblast 2	
Efekt na chráněnou oblast 3	
Parametry opatření	
Popis současného stavu	
Stavby na vodních tocích, zejména příčné a vzdouvací objekty, ale i mnohé další, tvoří bariéry pro migraci ryb a dalších vodních živočichů. Pro ryby je migrace základní životní potřebou. Ať již se jedná o migrace třecí, potravní, denní atd. Neprůchodnost vodních toků brání rozvoji a udržení biodiverzity, izoluje malé populace, brání výměně genetických informací. Poproudové migrace jsou problémem zejména u příčných překážek, velkých vodních nádrží a vodních elektráren. Migrační prostupnost vodních toků patří mezi základní parametry při hodnocení jejich stavu. Narušením tohoto parametru výstavbou příčných překážek (migračních bariér) dochází ve většině případů ke změně dalších složek vodního prostředí, které souvisí se změnou indikativních parametrů vodního toku, jako jsou podélný sklon, rychlost proudění, splaveninový režim a řada dalších. Národním koncepčním dokumentem zprůchodnění říční sítě je „Koncepce zprůchodnění říční sítě v ČR“ (dále jen „Koncepce“), která vymezuje prioritní úseky vodních toků z hlediska zprůchodnění migračních překážek. Byla zpracována v roce 2009, a poslední aktualizace byla dokončena v červenci 2026. Poslední aktualizace reaguje na nové poznatky	

v oblasti fragmentace říční sítě, požadavky evropské legislativy a potřebu systematického přístupu k prioritizaci opatření – konkrétních překážek na úrovni národních a dílčích povodí.

Toho lze docílit pouze v případě dostatečných podkladových dat, proto byly a nadále budou příčné migrační překážky mapovány. Získaná prostorová a popisná data (prostřednictvím projektu Pasportizace vodních toků a návazných aktivit) byla soustředěna do jednotné databáze provozované v informačním systému AOPK (<http://tokyamokrady.aopk.gov.cz/>). Pro zajištění obousměrné migrace je nezbytná znalost všech příčných překážek (podélných, příčných i vertikálních). Pro vyhodnocení průchodnosti migračních překážek je potřeba posoudit všechny objekty na vodním toku (příčné stavby, úpravy koryta, ...) s ohledem na složení rybího společenstva a hydrologické situace v době migrace konkrétních druhů ryb.

Tento přístup odpovídá současným odborným poznatkům a právním předpisům, včetně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1991 o obnově přírody a o změně nařízení (EU) 2022/869, které klade důraz na obnovu volně tekoucích úseků vodních toků a na systematické odstraňování zastaralých překážek, které již pozbyly svého účelu.

Návrh opatření

- 1) Realizovat opatření definovaná v platné koncepci zprůchodnění říční sítě ČR, sekundárně i dalších opatření definovaných koncepcí. Při návrhu řešení migračního zprůchodnění migračních překážek volit vhodnou úpravu prováděných opatření v pořadí: odstranění zastaralých překážek, které již neplní svůj účel, přebudování migrační překážky v prostupný objekt ideálně v celé šíři koryta vodního toku, realizace rybího přechodu.
- 2) Zajistit dotační tituly s možností financování odstranění příčných objektů (migračních překážek), které již neplní svojí funkci ve výši až 100 % uznatelných nákladů a realizaci migračních opatření (rybích přechodů, opatření na podporu laterální migrace a opatření ochranných a navigačních prvků pro umožnění poproudových migrací), a to nejen na významných vodních tocích (Mezinárodní a národní prioritní koridory dle platné koncepce) včetně ověřování funkčnosti realizovaných migračních opatření a výkupu pozemků pro realizace rovněž ve výši 100 % uznatelných nákladů.
- 3) Vyvíjet a následně uvést do praxe environmentální bonusy (greening), jakožto efektivní nástroj harmonizace hydroenergetiky a cílů ochrany přírody v České republice. Stanovení environmentálních bonusů bude vycházet z analýzy současného stavu poznání environmentálních dopadů hydroenergetiky, metod jejich hodnocení (plánovaná mezinárodní spolupráce), zmapování současného stavu v ČR (modelové povodí), analýzy možností eliminace environmentálních dopadů hydroenergetiky, analýzy metodických možností greeningových přístupů a celkové ekonomické analýzy. Environmentální bonusy budou zaměřeny pouze na provoz MVE. Předběžně si lze udělení environmentálního bonusu představit např. v případě odstávky MVE v době hlavního tahu úhoře říčního.
- 4) Definovat účinná opatření podporující poproudovou migraci, a to jak aktivní, tak pasivní opatření a vyhodnotit efektivnost jednotlivých opatření v poměru k nákladům na jejich instalaci a provoz.
- 5) Posílit monitoring sledování migrací ryb v dostatečně dlouhých úsecích vodních toků (desítky až stovky km), především pak s ohledem na negativní kumulativní vlivy ovlivňující migraci (posoudit vlivy MVE na migrační prostupnost koryt). Při této činnosti nehodnotit pouze účinnost některých opatření (např. pouze rybích přechodů), ale komplexně zohlednit všechny alternativní migrační cesty. Zajistit dostatečné financování těchto komplexních a často dlouhodobých monitoringů.
- 6) Sjednotit existující datové sady migračních překážek, zkontrolovat jejich správnost (identifikaci migrační průchodnosti) a vhodně je doplnit o další atributy. Pravidelně revidovat stav již zmapovaných překážek (identifikaci migrační průchodnosti). Pro vyhodnocení průchodnosti migračních překážek je potřeba posoudit všechny objekty na vodním toku (příčné, podélné i vertikální stavby, úpravy toků a další objekty bránící migraci; např. objekty MVE) s ohledem na složení rybího společenstva a na hydrologickou situaci v době migrace konkrétních druhů ryb. Posuzování musí zahrnovat také kumulativní vlivy více překážek na migračně významných

úsecích, včetně kumulace vlivů malých vodních elektráren. Výsledky pravidelně prezentovat a zpřístupnit odborné i široké veřejnosti (web tokyamokrady.aopk.gov.cz). 7) Provést jednotnou digitalizaci dat o provedených opatřeních a sledováních (monitoring, včetně ichtyologických průzkumů, sledování zájmových druhů či populací) na vybrané říční síti vymezené podle platné Koncepce zprůchodnění říční sítě ČR. Stanovit subjekt odpovědný za provoz databáze pro ukládání těchto dat a nastavit spolupráci se subjekty, které budou přispívat k doplňování a aktualizaci dat. 8) Navrhnout změnu legislativy umožňující renaturaci nepotřebných příčných překážek v korytech vodních toků. 9) V dotačních titulech pro výstavbu MVE podporovat fish-friendly turbíny, které minimalizují mortalitu migrujících živočichů procházejících turbinou. 10) Zajistit metodické vedení vodoprávních úřadů při rušení vodních děl, které pozbyli svou funkci a brání migraci, včetně laterální migrace (zejména opevnění a hráze podél vodních toků). 11) Analyzovat vlivy provozu malých vodních elektráren na migrační prostupnost vodních toků a na účinnost realizovaných opatření ke zprůchodnění říční sítě. Na základě výsledků navrhnout metodická, technická nebo legislativní opatření vedoucí ke zlepšení podmínek pro migraci vodních organismů, včetně zajištění odpovídajících průtokových podmínek v migračně významných úsecích vodních toků.	
Cyklus plánů, ve kterém bylo opatření navrženo	2
Nositel opatření	1) MZe 2) MŽP 3) MŽP 4) MŽP 5) MŽP 6) MŽP 7) MŽP 8) MŽP 9) MŽP 10) MŽP 11) MŽP
Partnerská organizace	AOPK ČR, VÚV T.G.M. v.v.i, správci povodí, MŽP, MZe, MPO 10) MZe
Náklady investiční [tis. Kč]	2) MŽP, investice na zajištění migrační prostupnosti priorit dle Koncepce (odstranění migrační překážky, realizace rybích přechodů, ochranné a navigační prvky pro poproudové migrace, laterální migrace apod.): cca 250 mil./rok, tj. cca 1 500 mil./6 let (částka nezahrnuje realizaci rybiho přechodu ve Střekově). 6) MŽP, investice na zajištění biomonitoringu realizovaných opatření (rybích přechodů): cca 15 mil./rok (první dva roky), v dalších letech cca 10 mil./rok. Za 6 let odhad nákladů na cca 70 mil. Náklady na zajištění ostatních navržených opatření, kde je nositelem MŽP, které jsou částečně výzkumné povahy, lze predikovat v průměru ve výši cca 5-7 mil. Kč ročně.
Náklady provozní [tis. Kč/rok]	
Způsob financování	
Financování z fondů EU	
Možné překážky	
Předpokládané zahájení opatření [rok]	

Rok (období) předpokládané realizace opatření [rok]	
Předpokládaný rok zlepšení [rok]	

List opatření	
Základní charakteristiky opatření	
ID opatření	CZE41500002
Název opatření v plánu povodí	Monitoring a hodnocení chráněných oblastí vymezených pro ochranu stanovišť nebo druhů vázaných na vodní prostředí
Číslo opatření v kapitole plánu povodí	002
Podkapitola v kapitole V.1 NPP	15
Dílčí povodí	CZE
Typ opatření	Základní
Podtyp opatření	
Typ listu opatření*	C
Vliv 1	Neznámý antropogenní vliv
Vliv 2	
Vliv 3	
Klíčový typ opatření 1	Výzkum, zdokonalení znalostní základny snižující nejistotu.
Klíčový typ opatření 2	
Klíčový typ opatření 3	
Jiný klíčový typ (specifikace)	
Ukazatel a stav vodního útvaru 1	Kvantitativní stav podzemních vod
Ukazatel a stav vodního útvaru 2	Chemický stav podzemních vod
Ukazatel a stav vodního útvaru 3	Ekologický stav/potenciál povrchových vod
Efekt na chráněnou oblast 1	Ptačí oblast s vazbou na vodu
Efekt na chráněnou oblast 2	Evropsky významná lokalita s vazbou na vodu
Efekt na chráněnou oblast 3	Maloplošné zvláště chráněné území s vazbou na vodu
Efekt na chráněnou oblast 4	Ramsarský mokřad mezinárodního významu
Parametry opatření	
Popis současného stavu	

Jedním z typů chráněných území (dále jen „CHÚ“) dle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES, ustavující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky („Rámcová směrnice o vodách“) jsou i CHÚ vymezená pro ochranu stanovišť nebo druhů, kde udržení nebo zlepšení stavu vod je důležitým faktorem jejich ochrany. Mezi tato CHÚ se řadí lokality soustavy Natura 2000 a maloplošná zvláště chráněná území s vazbou na vody a mokřady mezinárodního významu (dále ramsarské lokality) dle Ramsarské úmluvy o mokřadech. V souladu s čl. 4 Rámcové směrnice o vodách je nezbytné cíle ochrany daných CHÚ brát v potaz při plánování v oblasti vod.

V souladu s čl. 6 Rámcové směrnice o vodách a přílohou IV jsou tato CHÚ součástí Registru chráněných území, spravovaného podle § 22 odst. 5 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Registr CHÚ odráží aktuální stav s ohledem na lokality soustavy Natura 2000 a ramsarské lokality (proběhla aktualizace ve vazbě na nově vyhlášená CHÚ, popř. změny předmětů ochrany), nikoliv však s ohledem na zvláště chráněná území.

Ochrana CHÚ se promítá do plánování v oblasti vod postupně (od 3. cyklu plánování v oblasti vod), a to v návaznosti na dostupnost souvisejících metodických materiálů monitoringu a hodnocení stavu CHÚ a zajišťování jejich naplňování v praxi (provádění vlastního monitoringu a hodnocení stavu CHÚ). Deficity v této oblasti jsou přitom identifikovány a postupně odstraňovány mj. v návaznosti na předchozí listy opatření typu C s vazbou na chráněné oblasti, viz opatření CZE215001 „Chráněné oblasti (oblasti vymezené pro ochranu stanovišť nebo druhů a mokřady)“ v rámci 2. plánovacího období a CZE31500002 „Chráněné oblasti vymezené pro ochranu stanovišť nebo druhů a mokřadů“ v rámci 3. plánovacího období.

V současnosti je k dispozici „Metodika monitoringu stavu chráněných území vymezených pro ochranu stanovišť a druhů s vazbou na vody“ (Janovská a kol. 2020) a „Metodika hodnocení stavu chráněných území pro ochranu stanovišť a druhů s vazbou na vody“ (Rosendorf a kol. 2020), které zahrnují metody monitoringu a hodnocení stavu vybraných druhových předmětů ochrany evropsky významných lokalit založené na hodnocení fyzikálně-chemických parametrů a biologických složek. V návaznosti na tyto metodické materiály proběhl monitoring a hodnocení stavu druhových předmětů ochrany evropsky významných lokalit (vázaných na tekoucí vody, v případě předmětů ochrany vázaných na stojaté vody systematický monitoring neprobíhal a hodnocení proběhlo jen částečně v případě dostupnosti požadovaných dat) pro 4. plánovací období.

Pro monitoring a hodnocení stavu ramsarských lokalit je využitelná Metodika monitoringu mokřadů mezinárodního významu vycházející ze studie Pitharta a kol. (2009), která zahrnuje ukazatele hodnocení jejich stavu z hlediska ochrany. Ukazatele obecně zahrnují sledování hladiny podzemní vody, chemismus vody, výskyt indikativních druhů rostlin a živočichů a změny v rozloze mokřadních biotopů

Dosud nejsou zpracovány metodiky monitoringu a hodnocení stavu předmětů ochrany vybraných CHÚ (zvláště chráněných území), popř. nejsou dořešeny dílčí problematiky (zhodnocení potřeby hodnocení stavu ptačích oblastí a stanovištních předmětů ochrany evropsky významných lokalit, zohlednění předmětů ochrany CHÚ s vazbou na podzemní vody).

Zároveň „Metodika hodnocení stavu chráněných území pro ochranu stanovišť a druhů s vazbou na vody“ (Rosendorf a kol. 2020) vykazuje pro některé stanovené environmentální cíle nízkou míru spolehlivosti, popř. pro hodnocení vybraných biologických složek ve stojatých vodách chybí příslušné metodické postupy.

Tyto deficity ve vztahu k oblastem vymezeným pro ochranu stanovišť nebo druhů vázaných na vodní prostředí (zhodnocení potřeby zavedení specifického monitoringu dotčených CHÚ / fenoménů, zvýšení spolehlivosti environmentálních cílů pro druhové předměty ochrany by měly být odstraněny v rámci probíhajícího projektu TAČR, Prostředí pro život „Vodní systémy a vodní hospodářství v ČR podmínkách změny klimatu“ (doba řešení 2020–2026)).

Návrh opatření

- 1) Pro zajištění ochrany druhových předmětů ochrany evropsky významných lokalit v rámci plánování v oblasti ochrany vod je třeba:
 - a) zajistit realizaci monitoringu předmětů ochrany evropsky významných lokalit vázaných na stojaté i tekoucí vody;
 - b) aktualizovat „Metodiku monitoringu stavu chráněných území vymezených pro ochranu stanovišť a druhů s vazbou na vody“ a „Metodiku hodnocení stavu chráněných území pro ochranu stanovišť a druhů s vazbou na vody“;
 - c) zajistit hodnocení stavu předmětů ochrany evropsky významných lokalit včetně předání výsledků státním podnikům Povodí a začlenit potřebná opatření pro dosažení environmentálních cílů pro dotčené předměty ochrany do plánů dílčích povodí;
 - d) zohledňovat environmentální cíle stanovené pro jednotlivé předměty ochrany v rámci výkonu státní správy.
- 2) Pro zajištění ochrany ramsarských lokalit v rámci plánování v oblasti ochrany vod je třeba:
 - a) vyhodnotit výsledky monitoringu hladiny podzemních vod z 10 sledovaných ramsarských lokalit a předat tyto výsledky státním podnikům Povodí, aby je mohly implementovat do plánů dílčích povodí, včetně návrhu potřebných opatření k zajištění jejich ochrany (stěžejním ukazatelem je sledování hladiny podzemních vod);
 - b) zpracovat metodiku monitoringu podzemních vod ve významných mokřadech;
 - c) vyhodnotit dlouhodobé trendy kolísání hladiny podzemních vod ve sledovaných mokřadech;
 - d) vyhodnotit stav mokřadních ekosystémů na základě dynamiky hladiny podzemních vod.
- 3) Aktualizovat Registr chráněných území s vazbou na vodu.
- 4) Zpracovat metodiky monitoringu a hodnocení stavu pro další CHÚ / fenomény (v případě shledání potřeby jejich zpracování).
- 5) Zajistit naplňování daných metodik a zohlednění výsledků hodnocení v plánování v oblasti vod.

Cyklus plánů, ve kterém bylo opatření navrženo	2
Nositel opatření	1) MŽP 2) MŽP
Partnerská organizace	1) VÚV TGM, v.v.i , AOPK ČR, státní podniky Povodí 2) VÚV TGM, v.v.i , AOPK ČR, státní podniky Povodí
Náklady investiční [tis. Kč]	
Náklady provozní [tis. Kč/rok]	
Způsob financování	
Financování z fondů EU	
Možné překážky	
Předpokládané zahájení opatření [rok]	
Rok (období) předpokládané realizace opatření [rok]	
Předpokládaný rok zlepšení [rok]	

List opatření	
Základní charakteristiky opatření	
ID opatření	CZE41502001
Název opatření v plánu povodí	Omezení výskytu a zamezení dalšího šíření invazních druhů rostlin a živočichů
Číslo opatření v kapitole plánu povodí	
Katalogový název opatření	Zamezení výskytu invazních druhů rostlin a živočichů
Katalogové číslo opatření	1502
Dílčí povodí	CZE
Typ opatření	Doplňkové
Podtyp opatření	
Typ listu opatření*	C
Vliv 1	Zavedení nebo zavlečení nepůvodních druhů a chorob
Vliv 2	
Vliv 3	
Klíčový typ opatření 1	Opatření za účelem zabránění nepříznivým dopadům invazních nepůvodních druhů a zavlečených chorob nebo jejich omezení.
Klíčový typ opatření 2	
Klíčový typ opatření 3	
Klíčový typ opatření 4	
Klíčový typ opatření 5	
Jiný klíčový typ (specifikace)	
Ukazatel a stav vodního útvaru 1	Biologické složky ekologického stavu/potenciálu povrchových vod
Ukazatel a stav vodního útvaru 2	
Ukazatel a stav vodního útvaru 3	
Efekt na chráněnou oblast 1	Evropsky významná lokalita s vazbou na vodu
Efekt na chráněnou oblast 2	Maloplošné zvláště chráněné území s vazbou na vodu
Efekt na chráněnou oblast 3	
Parametry opatření	
Popis současného stavu	

Závazným předpisem pro invazní nepůvodní druhy je nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1143/2014 o prevenci a regulaci zavlékání či vysazování a šíření invazních nepůvodních druhů. Invazním nepůvodním druhem se rozumí nepůvodní druh, který ohrožuje biologickou rozmanitost a související ekosystémové služby, a může mít dopad na lidské zdraví či hospodářství. Prioritní invazní nepůvodní druhy s významným dopadem na Unii jsou zařazovány na seznam, který je praktickým nástrojem nařízení č. 1143/2014 EU (dále unijní seznam). Tento unijní seznam je pravidelně aktualizován, resp. doplňován, v roce 2026 obsahoval celkem 114 druhů. Pro vodní prostředí bylo do seznamu zařazeno celkem 16 rostlin, z toho v ČR se ve volné přírodě nachází 3 druhy (vzácně tokozeltka vodní hyacint, vodní mor americký a babelka řezanovitá). Z vodních bezobratlých je výskyt ve volné přírodě v ČR potvrzen u invazních druhů raků a kraba čínského, u ryb jsou to zatím 4 druhy (střevlička východní, slunečnice pestrá, sumec černý, hlavačkovec Glenův). Z ostatních skupin, zařazených na unijní seznam, se zejména kolem vodních toků vyskytují rostliny netýkavka žláznatá, bolševník velkolepý nebo křídlatky. Z živočichů je pak na vodní prostředí vázaná želva nádherná, nutrie říční a ondatra pižmová, značnou část života též husice nilská. Pro široce rozšířené druhy z unijního seznamu jsou postupně zpracovávány metodické materiály - zásady regulace které, stanoví cíl aktivit v celorepublikovém měřítku a specifikují vhodné metody regulace či eradikace druhů. Na zásady navazují opatření obecné povahy pro konkrétní region, které vydávají orgány ochrany přírody a určí kde, kdy a jak se bude vůči invazním druhům zasahovat.

V rámci dopadu na biodiverzitu ČR byl vypracován tzv. černý, šedý a varovný seznam nepůvodních druhů, členěný podle míry negativních důsledků expanze druhu, míry a způsobu jejich šíření a také možnosti managementu. Při projednávání novely zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů bylo rozhodnuto, že ČR nebude sestavovat národní seznam invazních nepůvodních druhů, jehož vytvoření umožňuje výše uvedené nařízení EU a kde by se měly objevit druhy pro členský stát významné, které nejsou na unijním seznamu a bude využíván pouze unijní seznam.

V současnosti je k dispozici „Metodika regulace a eradikace invazivních druhů raka: výběr vhodných metod v závislosti na charakteru vodního útvaru“ (Svobodová a kol., 2020) a „Metodika regulace a eradikace invazivních druhů ryb: výběr vhodných metod v závislosti na charakteru vodního útvaru“ (Barankiewicz a kol., 2021).

Výskyt invazních nepůvodních druhů ztěžuje dosažení cílů směrnice 2000/60/ES, kterými je zlepšení ekologického stavu vnitrozemských povrchových vod. Dopady invazních druhů z unijního seznamu na životní prostředí se liší. Některé druhy patří mezi potravní a stanovištní konkurenty, kteří se chovají agresivně k ostatním vodním druhům (např. želva nádherná), další způsobují narušování břehů (např. nutrie říční) a především u rostlin je problémem prostorová konkurence (např. netýkavka žláznatá, křídlatky). Významným rizikem spojeným s výskytem invazních severoamerických raků je přenos račího moru na původní druhy raků, pro něž je toto onemocnění zpravidla fatální a hynou, zatímco severoamerické druhy jsou vůči němu výrazně odolnější a často fungují jako přenašeči.

Návrh opatření

- 1) Zajišťovat regulaci invazních nepůvodních druhů ve vodních tocích a jejich bezprostředním okolí dle dostupných metodických materiálů.
- 2) Ve spolupráci s MŽP zajistit potřebné podklady obsahující efektivní metody eradikace a regulace invazních druhů, včetně stanovení priorit jednotlivých regulačních opatření a cílené eradikace.
- 3) Spolupracovat na plnění Akčního plánu pro řešení problematiky prioritních způsobů šíření invazních nepůvodních druhů v ČR, zejména v oblasti monitoringu a osvěty.

Cyklus plánů, ve kterém bylo opatření navrženo

3

Nositel opatření

- 1) vlastníci a uživatelé pozemků dotčených výskytem invazních nepůvodních druhů, orgány ochrany přírody
- 2) vlastníci a uživatelé pozemků dotčených výskytem invazních nepůvodních druhů
- 3) MŽP

Partnerská organizace

výzkumné organizace a univerzity

Náklady investiční [tis. Kč]	
Náklady provozní [tis. Kč/rok]	
Způsob financování	
Financování z fondů EU	
Možné překážky	
Předpokládané zahájení opatření [rok]	Průběžně do 2030
Rok (období) předpokládané realizace opatření [rok]	Průběžně do 2030
Předpokládaný rok zlepšení [rok]	

List opatření	
Základní charakteristiky opatření	
ID opatření	CZE41600003
Název opatření v plánu povodí	Území vyhrazená pro odběry vody pro lidskou spotřebu
Číslo opatření v kapitole plánu povodí	003
Podkapitola v kapitole V.1 NPP	16
Dílčí povodí	CZE
Typ opatření	Doplňkové
Podtyp opatření	
Typ listu opatření*	C
Vliv 1	Plošné zdroje znečištění ze zemědělství.
vliv 2	Další – podle navržených opatření
vliv 3	
Klíčový typ opatření 1	Opatření na ochranu pitné vody
Klíčový typ opatření 2	Snížení znečištění živinami ze zemědělství.
Klíčový typ opatření 3	Snížení znečištění pesticidy ze zemědělství.
Jiný klíčový typ (specifikace)	
Ukazatel a stav vodního útvaru 1	Chemický stav podzemních vod
Ukazatel a stav vodního útvaru 2	Ekologický stav útvarů povrchových vod
Ukazatel a stav vodního útvaru 3	Chemický stav útvarů povrchových vod
Efekt na chráněnou oblast 1	Útvar povrchových vod využívaný nebo potenciálně vhodný k odběru vody pro lidskou spotřebu
Efekt na chráněnou oblast 2	Útvar podzemních vod využívaný nebo potenciálně vhodný k odběru vody pro lidskou spotřebu
Efekt na chráněnou oblast 3	
Parametry opatření	
Popis současného stavu	
Pro hodnocení chráněných území vyhrazených pro odběry vody pro lidskou spotřebu jsou nutná věrohodná a úplná data o surové vodě. V 2. etapě plánování v oblasti vod byla vytvořena databáze „Surová voda“ ve správě ČHMÚ, sloužící k zasílání dat o koncentracích znečišťujících látek v surové vodě, a v průběhu 3. etapy plánování v oblasti vod byla databáze průběžně plněna. Databáze se stala hlavním podkladem pro posouzení rizik částí povodí souvisejících s místy odběru povrchových a podzemních vod k lidské spotřebě (RA), které je nově začleněno do plánů dílčích povodí. Pro RA byla intenzivně (nejen) tato databáze využita, přičemž byly indikovány alespoň některé nepřesnosti. Pro další zkvalitnění dat je však potřeba, aby byly výsledky RA šířeji využívány – nejen zpracovateli plánů dílčích povodí a případně provozovateli odběrů, ale také dalšími subjekty – např. vodoprávními orgány a hygienickými stanicemi. Kromě zpřesňování dat tím bude zajištěna lepší ochrana vody, používané pro lidskou spotřebu. Pro rizikové analýzy povodí odběrů pro lidskou spotřebu byla ve 3. plánovacím cyklu zpracována a použita národní metodika, stejně tak byl upraven způsob agregace výsledků v plánech povodí. Díky tomu by nemělo docházet k různým způsobům hodnocení v jednotlivých dílčích povodích.	

Návrh opatření	
1) Vyřešit způsob verifikace/oprav v Informačním systému Surová voda. ¹ 2) Propojit území definovaná jako částí povodí související s místy odběru vody určené k lidské spotřebě (vyhláška č. 50/2023 Sb.) s databází území, ve kterých hospodařící subjekty aplikují na půdu látky škodlivé vodám (pesticidy).	
Cyklus plánů, ve kterém bylo opatření navrženo	2
Nositel opatření	1) MZe 2) MZe
Partnerská organizace	státní podniky Povodí, ČHMÚ
Náklady investiční [tis. Kč]	
Náklady provozní [tis. Kč/rok]	
Způsob financování	
Financování z fondů EU	
Možné překážky	
Předpokládané zahájení opatření [rok]	
Rok (období) předpokládané realizace opatření [rok]	
Předpokládaný rok zlepšení [rok]	

¹ <https://www.chmi.cz/voda/surova-voda>

List opatření	
Základní charakteristiky opatření	
ID opatření	CZE41604002
Název opatření v plánu povodí	Snížení znečištění povrchových vod pocházejícího z hospodaření na rybnících
Číslo opatření v kapitole plánu povodí	002
Katalogový název opatření	Hospodaření na rybnících
Katalogové číslo opatření	1604
Dílčí povodí	CZE
Typ opatření	doplňkové
Podtyp opatření	
Typ listu opatření*	C
Vliv 1	1.8
Klíčový typ opatření 1	Opatření za účelem zabránění nepříznivým dopadům rybolovu a jiného využívání/ničení živočichů a rostlin nebo jejich omezení.
Ukazatel a stav vodního útvaru 1	všeobecné fyzikálně chemické složky: živinové podmínky – dusík
Ukazatel a stav vodního útvaru 2	všeobecné fyzikálně chemické složky: živinové podmínky – fosfor
Ukazatel a stav vodního útvaru 3	všeobecné fyzikálně chemické složky: kyslíkové poměry
Ukazatel a stav vodního útvaru 4	specifické znečišťující látky
Ukazatel a stav vodního útvaru 5	biologické složky – ryby, fytoplankton
Ukazatel a stav vodního útvaru 6	hydromorfologie – režim průtoku vody, kontinuita toku
Parametry opatření	
Popis současného stavu	
Rybníční hospodaření v České republice představuje specifický sektor s hlubokou historickou tradicí a významným vlivem na vodní ekosystémy a kvalitu povrchových vod. Zároveň je hospodaření na rybnících pod silným negativním vlivem vnějších faktorů, včetně změny klimatu, která znamená i negativní změny v úloze rybníků v procesu eutrofizace a postupně si vynucuje potřebu změny v celkovém přístupu. Hospodaření na rybnících lze z hlediska intenzity v současnosti rozdělit do tří základních kategorií tak, jak je definuje Metodický pokyn k udělování výjimek podle § 39 vodního zákona. – Extenzivní hospodaření: Tento způsob chovu ponechává téměř volný průběh přirozeným biologickým procesům v nádrži. Rybí přírůstky jsou závislé výhradně na přirozené potravě (vodní bezobratlí, rostliny) a hustota obsádky odpovídá přirozené úživnosti rybníka. Pravidelné krmení a hnojení je zde zakázáno, s výjimkou krmení pro účely kontrolních odlovů. Výnosy jsou nižší, ale benefitem je vysoká biodiverzita a vysoká kvalita vody. – Polointenzifikační rybníky: Jedná se o nejrozšířenější typ hospodaření, kde je jako hlavní ryba chován kapr v kombinaci s doplňkovými druhy. Produkce je založena na efektivním využívání přirozené úživnosti nádrže, která je doplňována příkrmů a nezbytnými intenzifikačními zásahy. V těchto chovech by měl být zachován rozvoj přirozené potravy, přičemž relativní krmný koeficient (RKK) by u násad a tržních ryb neměl přesáhnout hodnotu 2,0. S takovou hodnotou je možné v rybníku dosáhnout vyrovnané fosforové bilance. – Intenzifikační rybníky: Tyto vodní nádrže slouží k intenzivnímu chovu s vysokou hustotou obsádky. Přirozená potravní nabídka je v nich pravidelně vyčerpána, a proto je nutné využívat plnohodnotná krmiva. Intenzifikační rybníky mají mít vyšší kubaturu a dobré manipulační podmínky pro časté zásahy. Specifickou formou jsou kombinované chovy ryb a vodní drůbeže, včetně tzv. polodivokých kachen (např. kaprokachní hospodaření), které představují extrémní organickou a živinovou zátěž pro rybníční ekosystém.	

Vliv na povodí a bilanci živin

Rybníky a vodní nádrže v povodí fungují jako transformátory látkového toku. V ideálním případě mají přirozený potenciál živiny, zejména fosfor zadržovat (retence) a zabudovávat je do svaloviny ryb, která je následně při výlovu z povodí trvale odstraněna. Rybníky jsou zatíženy vnosem živin z vnějších zdrojů, jako jsou např. odpadní vody, zemědělská produkce či eroze. Pokud vnos živin z vnějších zdrojů a prostřednictvím krmiv a hnojiv převyšuje odběr rybami a retenční kapacitu sedimentu, rybník se stává významným zdrojem znečištění (pozitivní bilance). Dochází k eutrofizaci nádrží i toků pod nimi, což se projevuje zvýšenými hodnotami celkového dusíku a především fosforu. Kritickým momentem jsou výlovy, kdy se do recipientů nárazově uvolňují emise fosforu a nerozpuštěných látek. Dopady takto provozovaných rybníků lze shrnout do následujících bodů:

- eutrofizace – vnos živin;
- pokles biodiverzity vlastního rybníka – likvidace zoo- a fytoplanktonu, vodních bezobratlých s trvalým výskytem nebo v jejich rozličných vývojových stádiích, původních druhů ryb, makrofyt, obojživelníků, včetně degradace břehových porostů;
- zhoršení kvality vody - přebytky krmiva, pálené vápno nebo mletý vápenec se používá k úpravě pH, dezinfekci a zlepšení hygienických podmínek. Trus zvyšuje riziko hygienického znečištění, nedostatek kyslíku, úhyn ryb, jejichž rozklad dále zhoršuje kvalitu vody;
- degradace kvality sedimentů – hromadění bahna, vysoký zákal,
- vliv na kvalitu vodních toků pod rybníkem – kolmatace dna vodního toku rybníčním sedimentem, dodání nadměrného množství živin do sedimentu i do vody;
- negativní ovlivnění rybí obsádky a vodních ekosystémů jako celků ve vodním toku pod rybníkem, vnos fytoplanktonu z eutrofizovaného rybníka do vodního toku pod rybníkem;
- vlastní výlov a vypouštění rybníku – náhlý puls velkého množství odneseného sedimentu, odnos znečištěné vody, silné zakalení;
- migrační neprostupnost vodního toku
- při výlovehách únik velkého množství resuspendovaných sedimentů degradujících navazující ekosystémy tekoucích vod a také velké množství fosforu vázaného na částice usazenin, což znamená vysoký eutrofizační potenciál pro vodní útvary ležící níže.

Právní předpisy a koncepce

Hospodaření na rybnících je regulováno z hlediska ochrany vod zejména vodním zákonem:

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů:

- § 8 odst. 1 písm. a) bod 4: Stanovuje povinnost mít povolení k nakládání s vodami pro užívání povrchových vod pro chov ryb nebo vodní drůbeže za účelem podnikání.
- § 39 odst. 1: Ukládá obecnou povinnost činit přiměřená opatření k ochraně jakosti vod před závadnými látkami (krmiva a hnojiva jsou v tomto kontextu považována za látky závadné).
- § 39 odst. 8: Zmocnění, které umožňuje vodoprávní úřadům povolit výjimku ze zákazu vnosu závadných látek do povrchových vod za účelem krmení ryb nebo úpravy vod.
- § 39 odst. 9: Zásady pro stanovení podmínek pro použití závadných látek v případě výjimek a při nakládání s vodami za účelem chovu ryb nebo vodní drůbeže, popřípadě jiných vodních živočichů a vymezení kategorií rybníků z hlediska rybářského hospodaření stanoví Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo zemědělství vyhláškou.
- § 39 odst. 13: K přikrmování ryb krmivy rostlinného původu prováděnému na rybníku tak, aby množství podávaných krmiv bylo rybí obsádkou zkonsumováno, a nedošlo tak k rozkladu krmiv a s tím spojenému zhoršení jakosti vod, není třeba výjimka z použití závadných látek. Krmivo použité pro tyto účely nesmí obsahovat nebezpečné závadné nebo zvlášť nebezpečné závadné látky a přikrmování bez výjimky nesmí být prováděno na povrchových vodách uvedených v seznamu přírodních koupališť podle zákona o ochraně veřejného zdraví a na vodárenských nádržích. Za splnění podmínek uvedených ve větě první a druhé není třeba provádět na rybníku ani na odtoku z něj sledování jakosti

vod. V případě kontroly předloží rybníkář vodoprávnímu úřadu nebo České inspekci životního prostředí evidenci o hospodaření vedenou podle zákona o rybářství.

Limity pro monitoring na odtoku: Ukazatele a hodnoty přípustného znečištění pro vypouštění rybníků jsou definovány nařízením vlády č. 401/2015 Sb. (resp. v mezích původního nařízení vlády č. 82/1999 Sb. u starších povolení).

Metodický pokyn (MP) k udělování výjimek podle § 39 vodního zákona

- Výjimku lze povolit pouze u rybníků s platným povolením k nakládání s vodami, kde je jako účel uveden polointenzivní nebo intenzivní chov.
- Zásada nezbytnosti: Výjimku pro aplikaci hnojiv lze povolit pouze po předložení rozborů prokazujících prokazatelný deficit živin v nádrži. Ten definuje koncentrací 0,4 mg P_{celk} /l., která vychází z již neplatného nařízení vlády č. 82/1999 Sb.
- Povinnost monitoringu: Vlastník nebo uživatel je povinen sledovat jakost vody na výtoku z rybníka (u kaskád z posledního stupně) alespoň 1x měsíčně v období aplikace krmiv nebo hnojiv.
- Sledované ukazatele: BSK_5 , $CHSK_{Mn}$, $N-NO_3$, $N-NH_4$, P_{celk} a fekální koliformní bakterie.
- MP specifikuje množství aplikovaných látek podle typu hospodaření a definuje je v kg/ha nebo kg/m³ jako maximální jednorázovou nebo maximální roční dávku. Povolené látky je možné kategorizovat jako látky s obsahem fosforu, statková hnojiva a kejda, dusíkatá hnojiva a další látky (dezinfekce, herbicidy, aj.).
- MP definuje podmínky, za kterých nesmí být látky aplikovány (zejména organické hnojení).

Definice problémů

- **Absence prováděcího předpisu**
Vodní zákon v § 39 odst. 9 výslovně předpokládá existenci vyhlášky, která má stanovit zásady pro určování podmínek pro použití závadných látek za účelem chovu ryb a vymezit kategorie rybníků z hlediska rybářského hospodaření. Tato vyhláška však dosud nebyla vydána. Vodoprávní úřady jsou tak při rozhodování o výjimkách ze zákazu vnosu závadných látek do povrchových vod nuceny vycházet pouze z MP.
- **Nesoulad limitů dle MP s cíli ochrany vod podle RSV**
Limity stanovené v MP pro udělení výjimky nedostatečně zohledňují nutnost dosáhnout dobrého ekologického stavu nebo potenciálu útvarů povrchových vod.

Vnitřní limit živin: MP definuje prokazatelný „deficit živin“ v rybníční vodě hranicí 0,4 mg/l P_{celk} . Tato hodnota slouží jako stop-stav pro další aplikaci fosforečných hnojiv.

Limit na odtoku: MP odkazuje na imisní standardy v recipientu. Aktuální normy environmentální kvality (NEK) dle nařízení vlády č. 401/2015 Sb. jsou pro celkový fosfor definovány jako 0,15 mg/l. Dosažení dobrého stavu většiny útvarů v ČR pro tento ukazatel se rovná 0,05 mg/l.

Limit deficitu živin (0,4 mg/l P_{celk}) je zhruba desetinásobkem limitu pro dobrý stav vodního útvaru, limit NEK je zhruba třínásobkem limitu pro dobrý stav. V povodích s vysokým podílem rybníků nebo u vodních útvarů, které jsou samy rybníkem, je tak dosažení cílů RSV při aplikaci těchto výjimek prakticky vyloučeno.
- **Neřešený únik sedimentů při výlovech rybníků či těsně po nich.**

Návrh opatření

- 1) **Dopracovat a vydat vyhlášku k § 39 odst. 9 vodního zákona – „Zásady pro stanovení podmínek pro použití závadných látek za účelem chovu ryb nebo vodní drůbeže“.**

Vyhláška musí specifikovat zejména:

- povinnosti monitoringu a jeho zásady pro provozovatele a majitele rybníků, v rozsahu nezbytném pro stanovení bilance živin,
- bude zohledňovat kategorizaci rybníků, podle průtočnosti, resp. neprůtočnosti, podle velikosti, polohy rybníků

- v povodích vodních útvarů a v soustavě dalších rybníků a podle rizika vnosu znečištění do chráněných oblastí, přičemž bude reflektovat měnící se podmínky vyvolané změnou klimatu, zvyšující se potřebu využívat potenciálu rybníků pozitivně ovlivňovat látkové toky zejména živin povodími a uplatní přístup širšího pohledu zahrnujícího i další ekosystémové služby rybníků. - stanovit zásady a podmínky vypouštění rybníků, přitom zohlední cíle ochrany vod podle RSV.	
Cyklus plánů, ve kterém bylo opatření navrženo	2
Nositel opatření	MŽP
Partnerská organizace	MZe
Náklady investiční [tis. Kč]	
Náklady provozní [tis. Kč/rok]	
Způsob financování	
Financování z fondů EU	
Možné překážky	
Předpokládané zahájení opatření [rok]	2027
Rok (období) předpokládané realizace opatření [rok]	2030
Předpokládaný rok zlepšení [rok]	2033

List opatření	
Základní charakteristiky opatření	
ID opatření	CZE41700001
Název opatření v plánu povodí	Opatření k prevenci a zmírnění dopadů sucha a nedostatku vody
Číslo opatření v kapitole plánu povodí	001
Podkapitola v kapitole V.1 NPP	17
Dílčí povodí	CZE
Typ opatření	Základní
Podtyp opatření	
Typ listu opatření*	C
Vliv 1	Změny hladin nebo vydatnosti podzemních vod (např. těžba, bez vlivu odběrů)
Vliv 2	Hydromorfologické změny – jiné
Vliv 3	
Klíčový typ opatření 1	Opatření za účelem zadržování přírodní vody
Klíčový typ opatření 2	Přizpůsobení se změně klimatu.
Klíčový typ opatření 3	Efektivnost využívání vody, technická opatření pro zavlažování, průmysl, energetiku a domácnosti.
Klíčový typ opatření 4	Ostatní – opatření vůči suchu
Klíčový typ opatření 5	
Jiný klíčový typ (specifikace)	
Ukazatel a stav vodního útvaru 1	Hydrologický režim – ekologický stav/potenciál povrchových vod
Ukazatel a stav vodního útvaru 2	Kvantitativní stav podzemních vod
Ukazatel a stav vodního útvaru 3	
Efekt na chráněnou oblast 1	
Efekt na chráněnou oblast 2	
Efekt na chráněnou oblast 3	
Parametry opatření	
Popis současného stavu	
Sucho je nahodilý přírodní jev způsobený nedostatkem srážek, související i s dalšími faktory (teplota vzduchu, výpar), který vede k poklesu množství vody v jednotlivých složkách hydrologického cyklu. Pokud dostupné vodní zdroje nepostačují k pokrytí potřeb společnosti, vzniká nedostatek vody. Oba tyto jevy mohou vyvolat významné hospodářské ztráty, snížení životní úrovně obyvatel, ohrožení zásobování pitnou vodou i zhoršení podmínek pro akumulaci, odvádění a čištění odpadních vod. Zároveň způsobují pokles biologické rozmanitosti, zhoršení jakosti vod, úbytek mokřadů, zvýšenou erozi a degradaci půd i celkové vysychání krajiny. Dochází k významnému snížení průtoků ve vodních tocích, ve kterých pak může dojít ke kyslíkovému deficitu, k vážnému ohrožení vodních a na vodu vázaných ekosystémů a k ohrožení zajištění funkcí vodního toku. Tato situace je bezprostředně řešena tak, že je osloven příslušný vodoprávní úřad, který využívá ustanovení § 109 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a vydává opatření obecné povahy pro omezení či zákaz konkrétních odběrů povrchových vod z takto suchem zatížených vodních toků. V posledních letech se výskyt sucha a nedostatku vody zvyšuje a jejich dopady se dále prohlubují, zejména v souvislosti s probíhající klimatickou změnou. Téměř úplná závislost vodních zdrojů v České republice na atmosférických srážkách, nepříznivá odtoková bilance a rostoucí četnost extrémních meteorologických jevů – delších období beze srážek, vyšších teplot spojených s intenzivnějším výparem a evapotranspirací či	

častějších přivalových srážek – již vedou k problémům se zajištěním dostatečných vodních zdrojů pro zásobování obyvatelstva i pro významné odběry v průmyslu a zemědělství, zejména v oblastech závislých na lokálních zdrojích. Proto dostupnost vodních zdrojů zásadně ovlivňuje jak hospodářské fungování České republiky, tak i stav jejího přírodního prostředí, neboť je zcela závislá na množství atmosférických srážek a jejich rozložení v průběhu roku. V kontextu klimatické změny, častějších hydrologických extrémů a rostoucích nároků na vodu proto nabývá na významu promyšlené řízení vodních zdrojů, jejich ochrana a posilování odolnosti území vůči suchu. Dlouhodobé hydrologické sucho navíc zvyšuje citlivost jakosti povrchových vod ve vodních tocích na vypouštěné čištěné i nečištěné odpadní vody, které mohou tvořit podstatnou část jejich průtoku a významně zhoršovat jakost vody i stav vodních ekosystémů, a to i při dodržování platných limitů pro vypouštění.

Právní předpisy a koncepční rámec

Strategické a koncepční dokumenty národní úrovně

Základním pilířem je **Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (aktualizace 2021–2030)** a její implementační **Národní akční plán (NAP) adaptace na změnu klimatu (2021–2025)**. Tyto dokumenty kladou důraz na integrovaný přístup k vodě a zeleni v krajině. Na ně navazuje **Koncepce ochrany před následky sucha pro území ČR (2023–2027)**, která rozpracovává 5 pilířů adaptace, včetně rozvoje informační platformy HAMR.

Vodní zákon a operativní řízení (Hlava X)

Zásadním posunem je zavedení **Hlavy X do vodního zákona** (tzv. „suchá novela“), která zavazuje k vypracování **Plánů pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody** pro území ČR a pro území krajů. Je však nutné zdůraznit, že tyto plány jsou operativním dokumentem. Slouží k řízení a zvládnutí konkrétní epizody sucha prostřednictvím komisí pro sucho, nikoliv k přípravě koncepčních opatření pro zvýšení dlouhodobé odolnosti (k tomu slouží národní plány povodí). Jejich rolí je regulace odběrů z významných zdrojů a ochrana zdroje před vyčerpáním upřednostněním kritických potřeb před méně důležitými užitími.

Aktualizace směrnice o čištění městských odpadních vod a opětovné využívání vyčištěných odpadních vod

Směrnice o čištění městských odpadních vod (**EU 2024/3019**, zkráceně UWWTD) reflektuje klimatickou změnu podporou energetické neutrality sektoru čištění odpadních vod, zvyšováním odolnosti vodohospodářské infrastruktury vůči extrémním srážkám a vytvářením podmínek pro opětovné využívání vyčištěných odpadních vod. Současně podporuje integrované hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaném území.

Vazba na cíle Rámcové směrnice o vodách

Dosažení dobrého stavu vodních útvarů je přímo ohroženo hydrologickými extrémy. V současnosti dosahuje dobrého ekologického stavu pouze 5,9 % útvarů povrchových vod v ČR.

Vliv sucha na výsledky monitoringu: Nízké průtoky a dopady hydrologického sucha se mohou promítat do hodnocení jakostních ukazatelů. V období sucha dochází k poklesu ředící schopnosti toků, což se projevuje zvýšenou koncentrací znečišťujících látek, aniž by došlo ke zvýšení reálného látkového vnosu z bodových nebo plošných zdrojů.

Ekologické průtoky: Prioritou je dopracování a schválení nařízení vlády (§ 36 odst. 3 vodního zákona) o metodě a kritériích pro stanovení ekologických průtoků (dle Směrného dokumentu Společné implementační strategie RSV č. 31).¹ Tento nástroj zajistí sezónní diferenciaci průtoků nezbytnou pro udržení ekologických

¹ <https://circabc.europa.eu/sd/a/4063d635-957b-4b6f-bfd4-b51b0acb2570/Guidance%20No%2031%20-%20Ecological%20flows%20%28final%20version%29.pdf>

funkcí toků i zachování minimálního ředění vypouštěných odpadních vod do vodního toku v suchých obdobích. **Hydrologické vlastnosti půdy:** Ochrana půdy před utužením (postihujícím 49 % zemědělského půdního fondu) a ztrátou organické hmoty je klíčová pro dotaci podzemních vod. Tato opatření mají oporu ve Strategickém plánu SZP 2023–2027 a vyhlášce č. 240/2021 Sb., o ochraně zemědělské půdy před erozí. Zlepšení infiltrace v ploše povodí je důležitou cestou, jak udržet základní odtok v tocích a tím i přijatelnou jakosti povrchové vody během suchých období bez významnějších srážek.

Návrh opatření

- 1) **Propojování soustav**
Podpora propojování a rozšiřování vodárenských a vodohospodářských soustav pro efektivní řízení odběrů vody a náhradu ohrožených zdrojů a pro podporu dodávek vody s lepší dostupnou kvalitou.
- 2) **Metodická transformace a posílení dotačních stimulů v zemědělství**
Návrh úpravy standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) a posílení motivačních složek v rámci ekoschémat SP SZP se zaměřením na bilanci organické hmoty (podpora „Carbon Farming“) a tvorbu neoraných krajinných prvků jako nástrojů pro zpomalení povrchového odtoku a zlepšení stavu biologické složky půdy s přímým dopadem na hydrologické vlastnosti půd. Z dlouhodobého hlediska je potřebné podporovat opatření k zadržení vody v krajině či snížení dopadů sucha na zemědělskou produkci, např. závlahy.
- 3) **Legislativní rámec opětovného využívání přečištěných odpadních vod (water reuse)**
Legislativní rámec bude do roku 2027 upraven transpoziční novelou vodního zákona vyvolanou směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/3019 ze dne 27. listopadu 2024 o čištění městských odpadních vod.
- 4) **Zavedení ekologických průtoků**
Dopracování a schválení nařízení vlády o ekologických průtocích a jejich implementace do povolení k nakládání s vodami.
- 5) **Aktualizace metodik hodnocení stavu vod**
Revize a úprava metodických postupů pro hodnocení chemického a ekologického stavu útvarů povrchových vod tak, aby zohledňovaly vliv hydrologických extrémů (sucha). Cílem je umožnit interpretaci výsledků monitoringu s ohledem na sníženou ředící schopnost vodních toků a odlišit vliv extrémně nízkých průtoků od reálného nárůstu látkového vnosu.
- 6) **Územní ochrana strategických zdrojů povrchové vody**
Pokračovat v územní ochraně lokalit vhodných pro akumulaci povrchových vod (Generel LAPV) v souladu s § 28a vodního zákona a provádět jeho aktualizaci. Jedná se o nezbytný předpoklad pro dlouhodobé zajištění strategických vodních zdrojů a pro zmírňování dopadů prohlubujících se hydrologických extrémů, zejména povodní a sucha.
- 7) **Zabezpečení dostatečných vodních zdrojů**
S ohledem na zabezpečení dostatečných vodních zdrojů pro obyvatelstvo, zemědělství a průmysl, vodohospodářskou odolnost, protipovodňovou ochranu a nadlepšování průtoků ve vodních tocích budou prověřeny možnosti realizace víceúčelových vodních nádrží.
- 8) **Revize vodního zákona v oblasti poplatků za odběry (změny poplatků za odběry podzemní vody a revize výjimek k nezaplatněným odběrům povrchových vod)**
- 9) **Osvěta veřejnosti**
Vzdělávání a informování veřejnosti o problematice sucha za využití všech dostupných informačních prostředků. Výuka o problematice sucha a jeho následků na všech stupních vzdělávací soustavy. Motivování veřejnosti k úspornému a promyšlenému hospodaření s vodou.

Cyklus plánů, ve kterém bylo opatření navrženo

2

Nositel opatření

1) MZe
2) MZe

	3) MŽP ve spolupráci s MZe 4) MŽP 5) MŽP 6) MZe 7) MZe 8) MZe 9) MŽP
Partnerská organizace	1) 2) 3) MZd 4) MZe 5) 6) MŽP 7) MŽP, SPP, Lesy ČR, s. p. 8) MŽP 9) MZe
Náklady investiční [tis. Kč]	
Náklady provozní [tis. Kč/rok]	
Způsob financování	
Financování z fondů EU	
Možné překážky	
Předpokládané zahájení opatření [rok]	
Rok (období) předpokládané realizace opatření [rok]	
Předpokládaný rok zlepšení [rok]	